

Domoljub

v Ljubljani, 11. maja 1938

Čelo 51 • Štev. 19

Po glavni skupščini Zadružne zveze

Dne 2. maja 1938 je bila glavna skupščina Zadružne zveze v Ljubljani. 383 delegatov naših podeželskih zadrug se je udeležilo te skupščine. Zveza je največja zadružna organizacija na Slovenskem. Danes šteje 712 različnih zadrug, raztresenih po vsem slovenskem ozemlju. Četudi ne delajo vse enako, vendar združujejo v sebi ogromno število slovenskega ljudstva, saj štejejo te zadrug blizu 150.000 članov. Zadružna zveza, ki jo je ustanovil dr. Janez Evangelist Krek, neprestano raste in napreduje. Z njo raste smisel za skupnost, za organizirano delo in gospodarstvo. Boj, ki ga je rajnik Krek začel pri nas proti gospodarskemu liberalizmu, ki je uničeval vsak smisel za združen nastop, se nadaljuje z vsemi silami. Naše kmečko ljudstvo je vsak dan bolj prežeto zavesti, da je ohranitev kmečkega stanu in da je njegov napredek le v močni organizaciji in gospodarskem sodelovanju.

Ob dvajsetletnici dr. Korošca

Letošnja glavna skupščina ZZ je proslavila tudi dvajsetletnico, odkar je po rajnkem dr. Kreku prevzel vodstvo slovenskega zadružništva sedanjí predsednik Zadružne zveze dr. Anton Korošec. Težka so bila povojna leta, ko je bilo vse razrvano, še težja so bila leta denarne krize, ki smo jo prestali. Dr. Korošec je v teh težkih trenutkih z mirno vztrajnostjo vodil naše zadružništvo v boljše čase. Danes je težka denarna kriza prestana. Posojilnice našega podeželskega ljudstva so prestale najtežjo preizkušnjo. Ne bomo ponavljali, kako je bilo težko skoraj sedem let, ko je zrastle nezaupanje proti kmečkim denarnim zadrugam, ko so se voditelji skoraj borili z vlagatelji in ko jih je bilo toliko in toliko, ki so obupavali. V tej dobi je šlo pod zaščito 221 naših posojilnic od 336, ki so včlanjene v Zadružni zvezi. Ta številka označuje težko stanje, v katerem smo bili. Oddati so morale posojilnice tudi kmečke dolgeve Privilegirani agrarni banki in tako prenesti tudi ta potresni sunek.

In vendar smo zmagali

Ta težka doba je minila. Danes znova zanesljajmo naše posojilnice z delom. S ponosom lahko rečemo: Denar v naših posojilnicah, ki so včlanjene v Zadružni zvezi in ki so imele pri njej naložbe, je varen. Noben dinar ne bo izgubljen. Postopoma prehajamo spet v dobo kot je bila pred krizo, da bo vsaka posojilnica izplačevala lahko zmiraj vsakomur kolikor in kadar bo potreboval. Nezaupanje je bilo veliko, bilo je tudi mnogo hujskačev, bilo je mnogo ljudi vznemirjenih in sitnih, bilo je pa tudi ve-

liko resničnih potreb. Danes vse nekdanje nezaupanje izginja. Posojilnice izplačujejo po določenem izplačilnem načrtu in vlagatelji uvidevajo, da je dejansko nastopila nova doba.

Nove vloge - Gospodarstvo se obnavlja

Poživljenje naših posojilnic je prineslo tudi poživljenje vsega kmečkega gospodarstva. Pokazalo se je, ko so začele posojilnice izplačevati, da so res velike potrebe. Bilo je pa tudi tam nekaj nepočakljivih vlagateljev, ki so brez potrebe prišli in dvignili, kar je nanje odpadlo po izplačilnem načrtu, toda ti sitneži so tvorili manjšino. Pokazalo se je, da so dvigali predvsem tisti, ki so bili res v potrebi. Začela so se popravljati kmečka poslopja, nabavljati novo orodje, izplačevati dote in dediščine, dokupovati posestva. Gospodarstvo se obnavlja. Zadružna zveza je izplačala svojim članicam v dobrih treh mesecih 52 milijonov dinarjev, ki so poživili posojilnice in kmečko gospodarstvo.

Najboljše znamenje, da se je vrnilo zaupanje, pa so nove vloge. Vse posojilnice že prejemajo vloge od ljudi, ki so doslej držali denar doma. Gotovina, ki je poprej ležala neplodna, se sedaj obrestuje in tisti, ki potrebujejo v resnici posojila, bodo spet mogli dobiti pri svojih zadrugah potreben denar na posodo. Premažani so strahovi, premažana je nezaupljivost. Po večini krajev je ta nezaupljivost premažana popolnoma, tu pa tam se še dobe prestrašeni vlagatelji. Bog daj, da bi tudi ti čim prej popolnoma izginili in da bi nastopilo pomirjenje, ki je podlaga vsakemu pametnemu gospodarjenju.

Kam z denarjem?

Pameten gospodar drži doma denar samo za nujne potrebe. Cesar ne potrebuje takoj, nese v domačo posojilnico. Vsako novo vlogo bo posojilnica vselej takoj izplačala. Načelo pametnega gospodarstva in pravo razumevanje kmečke skupnosti mora priversti do tega, da bo združen ves kmečki denar v domači kmečki posojilnici. Potem bo ta mogla dajati potrebnim posojila pod ugodnimi pogoji. Prežalostna za kmečko zavednost je slika, če teče kmečki denar v tuje, v mestne zavode. Nikdar več ni na razpolago kmečkemu gospodarstvu. Ali naj bo samo kmet toliko nespameten, da plete bič, s katerim ga lahko potem mestni kapitalist bije? Ker je le v skupnosti moč, zato mora biti tudi ves preostali kmečki denar združen v domači kmečki zadrugi.

Vlomi

Tudi tatovi vedo, da se zbira znova denar v kmečkih zavodih. V zadnjih dneh smo brali o vlomih v posojilnice v Moravčah, v Št. Juriju ob južni železnici, v Hotečršici. Ti vlomi kažejo, da upajo tatovi povsod dobiti dober plen, ki nastaja iz novih kmečkih vlog. Posojilnice so seveda toliko pametne, da ne drže doma velikih vsot, ker vedo, da se vedno lahko dobi denar, ko se ga naroči od Zadružne zveze. Zato imajo navadno tatovi več upanja kot uspehov. Tudi to moramo poudariti, da so posojilnice zavarovane proti vlamu. Zato je tudi povrnjeno posojilnici od zavarovalnice vse, kar je bilo ob takem vlamu ukradenega.

Ti vlomi pa nam pripovedujejo o nespameti tistih ljudi, ki drže denar doma. Če se spravljajo tatovi nad železne blagajne, koliko lažje ukradejo posameznim ljudem iz njihovih skrinj. In tem posameznim gospodarjem, ki drže denar doma, nihče ničesar ne povrne! Če pa je denar v posojilnici, tudi ob vlamu nihče ničesar ne izgubi. Naj bi že minila popolnoma tista doba nezaupanja in nespameti, ko so ljudje držali gotovino brez potrebe v nogavicah in skrinjah!

Obrestna mera

Na glavni skupščini Zadružne zveze je bilo tudi mnogo govora o obrestni meri. Govorniki so poudarjali, da ni pravo tisto gospodarstvo, kjer hoče kdo z naglico obogateti. Le z modrostjo in z vztrajnim delom pridobljeno imetje ima svojo stalnost. Kdor pa hoče le visoko obrestno mero za denar, hoče naenkrat obogateti. Nosi denar v zavode, ki veliko obljubljajo. Toda taki zavodi se potem spuščajo tudi v špekulacije in izgubljajo. Ne pozabimo, da je bil eden izmed vzrokov težke denarne krize, ki je trajala skoraj sedem let, previsoka obrestna mera za vloge in za posojila. Nespametni so tedaj tisti, ki bi prenašali denar iz enega zavoda v drugega samo zaradi obrestne mere. Prvo je varnost! Za varnost vlog v kmečkih posojilnicah porokujejo kmečka posestva. In ta so stalnejša kot mestne hiše. Pripomniti pa moramo, da se bo itak povsod v doglednem času izravnala obrestna mera. Posojilnice so poživiljene in v kratkem bo prišel čas, ko bodo mogle vse izpod tako imenovane zaščite. Takrat bo izravnana tudi obrestna mera med enim in drugim denarnim zavodom.

Z novim pogumom na delo

Glavna skupščina Zadružne zveze je pokazala, da naše ljudstvo vedno bolj razumeva misel, da je treba držati skupaj. Pokazala je, da so naše posojilnice težko preizkušnje, ki je prišla nad nje dobro prestale. Dokazalo se je, da se vrača zaupanje in da se obnavlja vse kmečko gospodarstvo.

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj)

Dodatek k šenčurskemu procesu

Cepnav ljudstvo neprijetne stvari hitro pozabi, so vendar večini naših ljudi v živem spominu dogodki, ki so se leta 1932 v mesecu maju odigravali v Šenčurju, Komendi, Domžalah in še po nekaterih drugih gorenjskih krajih. Ljudstvo je hotelo na dostojen in svečan način proslaviti 60 letnico svojega voditelja dr. Antona Korošca, čigar politiko je — takrat in danes — odobraval velika večina našega naroda. Ta večina naroda je bila nezadovoljna z delom diktatorskega režima, katerega so v Sloveniji čez drn in strn podpirali ljudje, ki so si po nemarnem nadejali ime »jugoslovanskih nacionalistov«. Ti »nacionalisti« so se predobro zavdali, da nimajo ljudstva za seboj. Hoteli pa so vladati za vsako ceno. Ker niso mogli opirati svoje oblasti na ljudsko zaupanje, so dvignili bič in udarili po upogibnih hrbtih slovenskega naroda. Razumljivo je, da je tako postopanje rodilo v množicah odpor, ki se je pokazal ob vsaki priložnosti, kadar je bilo le mogoče. Tako so tudi proslave 60 letnice dr. Korošca, ki so bile brez razloga prepovedane, izzvale v tisočih in tisočih udeležencev nezvevoljo, ki je prišla do izraza tudi v glasnih vzklitih, ki so terjali najosnovnejše pravice, katere vsakemu narodu gre.

Če so takrat vladajoči nasilniki take izraze nezadovoljstva prepovedovali, bi človek končno že razumel, kar pa je bila posledica teh poskusov, pa je zločinstvo, kakršnih naš narod še ni videl. Da bi zabrisali vtis, ki so ga te manifestacije v vsem narodu pustile, so vlastodržci sklenili, da jim je treba vtisniti pečat protidržavnosti. Greznice slovenskega demuncianstva so se začele prazniti in po nekaj dneh je Belgrad stal pod dojmom, da je v Sloveniji revolucija, da hujše kličejo živijo sosednjim državam in njihovim politikom, da odrekujejo pokorščino oblastem in ne vem kaj še vse. Na podlagi takih lažnivih vesti so takratni slovenski nasilniki dobili polnomočje, da enkrat za vselej stro in v kali zaduše vsak izraz nezadovoljstva, vsako željo po svobodi in pravici. Oblastniki so zatore uprizorili tako zvani »šenčurski proces« pred sodiščem za zaščito države v Belgradu. Naenkrat je nastopila oboževana sila in surovo tirala ljudi v ječe. Stotine jih je bilo aretiranih. Dolge tedne in mesece so sedeli po ječah, nakar so bili večinom brez vsake obsodbe in razsodbe izpuščeni. Vsak, še tako pristranski sodnik je moral uvideti, da tu ni bilo poudara za kazensko postopanje. Kazalo je, da bo cela stvar zvodenela. To pa bi bila prevelika sramota za tiste, ki so prej govorili in pisali o »revoluciji« v Sloveniji. Treba je bilo umetno narediti nekaj žrtev — za strašilni zgled. Cela vrsta vidnejših slovenskih ljudi je morala v belgrajske ječe. Po dolgih mesecih zasliševanja so nekatere od teh izpustili na svobodo, druge pa poslali pred

sodišče za zaščito države, kjer so bili kaznovani z občutnimi kaznimi. Slovenski kmečki voditelj Janex Brodar je sedel poldrugo leto v ječi, deseterica drugih je prešla kazni po pol do enega leta.

Belgrajska javnost je prvotno z napetostjo pričakovala razprave, ki bo razkrila protidržavno in revolucionarno delo slovenskih separatistov, pa je bila razočarana! Proti koncu procesa so po Belgradu že javno govorili, da sodijo pred državnim sodiščem cel trop Slovencev zaradi policijskih prestopkov, zaradi katerih bi dobili v Srbiji morda na glavarstvu par kovačev kazni, ali pa še to ne. Toda slovenski »nacionalisti« so tudi to blamažo brez vsega opravili v žep. Glavno je, da so pokazali svojo moč.

Pa tudi vse to bi človek že razumel. Nasilnik se drži na stolu le z nasiljem. Razumemo tudi, da je borba za svobodo vedno združena z žrtvami. Najžalostnejše in najresnejše pri tem procesu je bilo, da so nedolžni zaradi krivega pričevanja trpeli. Doslej je razčiščen en tak primer. Med krivci, ki jih je sodilo sodišče za zaščito države, je bil tudi Anton Umnik, sedanjí šenčurski župan in bivši oblastni poslanec. O tem, kdo in kaj je g. Umnik, ni treba izgubljati besed. Nele njegovi pristaši, ki jih ima v občini veljkansko večino, ampak tudi

pošteni nasprotniki ga cenijo in spoštujejo kot — moža. In beseda mož na Gorenjskem nekaj pomeni! Pa se je dobil neki Jože Prešeren, doma tam od Smlednika, ki Umnika niti poznal ni, ter nastopil proti Umniku kot glavna obrambenila priča. Zaradi izpovedi te priče je bil Umnik tudi obsojen.

Ko je Umnik svojo po krivici naloženo kazneni odsedel, je pričel zbirati dokaze, da je Prešeren po krivem pričal. Sodišče je postopanje obnovilo in dognalo, da je treba Prešerna obtožiti zaradi krivega pričevanja. Pred par dnevi je sodišče Jožeta Prešerna zaradi dvakratnega krivega pričevanja obsodilo na osem mesecev strogega zapora.

G. Umnik je s tem dobil popolno zadostnjenje pred zakonom in javnostjo. Kdo bo pa njemu in njegovi družini mogel dati povratilo za prestano gorje in trpljenje?

Ni naš namen, da bi na tem mestu razpravljali o božji zapovedi, ki veli: »Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega!«. Tudi se nečemo podrobno pečati z osebo že predkaznovanega Prešerna. Le eno hočemo poudariti: v tem primeru ni bil na zatožni klopi Prešeren, ampak nasilniki, ki so si dovolili še toliko zločine nad slovenskim ljudstvom. Te ljudi je sedaj sodišče žigosalo, ko je žigosalo eno njihovih zaslepljenih žrtev.

Za nas pa, ki veak dan bolj poznamo te ljudi, velja geslo: S takimi ljudmi se naša politična pota ne amejo nikdar dotikati.

Veliko delo Vincencijevih konferenc

Družba sv. Vincencija Pavelskega je imela svoj redni občni zbor v nedeljo, 1. maja, v Marijanišču. Udeležili so se ga samo delovni člani, zastopanih je bilo 24 konferenc, ki so poslane na zbor okoli 70 članov. Izvajanja so kazala, kako stiska čala vpije po poglobitvi dobrotelčnosti, ki mora prehajati od gnotne pomoči tudi v olajševanje duhovnega gorja. Poudarjala se je tudi potreba, kako naj ljubezen sodeluje pri pravični ureditvi človeške družbe. Po tajniškem poročilu so vršili delovni člani konferenc — okoli 400 jih je zbranih v 84 konferencah — vsa telesna in duhovna dela krščanskega usmiljenja. Nudili so gnotno pomoč na najprimernejši način (živila, obutev, perilo, obleko, stanarino), ponekod so bili posebne skrbi deležni bolniki; ena konferenca je skrbela za jetnike, skoraj vse posredujejo za pomoč v različnih primerih življenja (pisane prošnje za stalno podporo, posredovanje pri uradih za sprejem bolnikov v bolnišnice, za sprejem sirot v zavetišča itd.). Poročila konferenc omenjajo izmed duhovnih del kršč. usmiljenja: poveljavljena divjih zakonskih zvez, oskrba botrov birmancem, preskrba pobožnjancev in birmancev z obleko in obutvijo, apostolstvo verskega tiska, molitev za umrle sobrate in podpirance. Ena konferenca je uvedla nočno češčenje, ki se ga udeležujejo podpiratelji in podpiranci, ista je zanje priredila tudi zaprte duhovne vaje. Telesna in duhovna dela krščanskega usmiljenja se delé tudi mladini po raznih človekoljubnih napravah konferenc. Marijanišče v Ljubljani ima 5 razredno osnovno šolo (220 učencev, med njimi 98 notranjih), dijaški konvikt s 138 dijakov, gospodinjstvo šole s 25 gojenkami. Konferenca na Višu je oskrbovala v Mladinskem zavetišču, ki ima sirotišče,

pomožno otroško kuhinjo in dnevno zavetišče, 143 otrok, konferenca v Trzinu je imela v sirotišču 57 otrok, v dnevnem zavetišču 65, v Rokodelskem domu 80 mladičev. Dnevno zavetišče v Mostah je v pol leta razdelilo med mladino 1350 brezplačnih kosil. Konferenca v Trnovem vzdržuje dobrodelno kuhinjo za 45 otrok, v vrtcu konferenca na Jesenicah je bilo 45 otrok, zavetje je dajala od vlaka do vlaka 88 učencem in učenkam. V kuhinji konferenca Srca Jezusovega v Ljubljani je dobivalo brezplačno vsak dan obed in večerjo 75 dijakov in številni reveži vseh ljubljanskih konferenc. Javna kuhinja konferenca v Celju je razdelila brezplačno 22.863 kosil. Vse konference skupaj pa so podpirale nad 250 družin, predvsem družine s številnimi otroki. Izdatkov so imele skupaj z osrednjim svetom za vse podpore in vzdrževanje dobrodelnih naprav okoli 2.200.000 dinarjev. Snujejo pa nekatere konference še nove naprave: konferenca na Jesenicah zavetišče, konferenca na Kodeljevem v Ljubljani zavetišče za deklice; še letos prične zidati zavetišče konferenca v Sp. Šiški, prav tako konferenca v Trbovljah; zavetišče konference Srca Jezusovega v Zeleni jami je že dozidano. Upravni svet sam je za Marijanišče kupil del posestva Bokalc s poslopji vred, da se bo mogla izvršiti neobhodno potrebna premostitev gospodarstva iz mesta v mestno okolico. V to najeti dolg se bo skušal pokriti z odprodajo delov marijaniškega posestva. Poročilo o delu konference je spopolnil živahen razgovor, ki je našel razna prečja vprašanja dobrotelčnosti in socialnega skrbstva: vprašanje brezposelnosti, dotok dela iskajočih v mesta, zavarovanje za letne delavce itd.

Z oživljenjem posojilnic pa se bo obnovilo tudi drugo zadružništvo. Kmet bo moral iti vedno bolj za tem, da bo čim več stvari skupaj prodal in čim več stvari skupaj nakupil. To mu bo posredovalo blagovno zadružništvo. Blagovno zadružništvo pa bo zrastle prav s pomočjo posojilnic. Mi smemo tedaj z zaupanjem gledati v boljšo bodočnost našega naroda. Z vztrajnostjo in pogumom smo prebili najtežje dobo, sedaj pa spet z vztrajnostjo na novo zadružno delo.

KAJ JE NOVEGA

ZAHVALA

Dne 23. februarja t. l. je izbruhnil požar v župnišču. Zaradi te nesreče sem moral iskati stanovanje drugod. Obrnil sem se kot naročnik - pogorelec na upravo »Domoljuba«, ki mi je takoj poslala 1000 din kot požarno podporo, za katero izrekam iskreno zahvalo. — »Domoljuba« zelo priporočam, je res dober list in točen v izplačilu podpor.

Bele vode pri Šoštanju, dne 4. maja 1938.

Ivan Ogulin, l. r., provizor.

OSEBNE VESTI

d Župan dr. Adlešič je odpotoval pretekli teden v Ameriko, kjer bo pri neki slavnosti zastopal Ljubljano in Slovenijo. Na seji občinskega sveta dne 3. maja 1938 je obč. svetnik rav. Osana povedal tudi sledeče: »Gospod župan! Ko odhajate zdaj na obisk Slovencev v Ameriko, Vam želim v imenu mestnega sveta ljubljanskega srečno pot in Vam izročam srčne pozdrave domovine za Slovence, ki so si ustanovili drug dom v tujini in ki so Vas sedaj povabili v svojo sredo. Še utriplje v njih življenje slovenskega človeka, kaj pravim utriplje, mogočno polje v njih slovenska kri. Sporočite jim, gospod župan, naše želje, da bi ostala njih slovenska in slovanska zavest vedno živa v njih domovih, zlasti pa, da bi bila vedno tesna in prisrčna vez z njihovo staro domovino, našo Jugoslavijo in ožjo do-

movino Slovenijo. Predstavnik te duhovne in kulturne vezi in medsebojne povezanosti ste to pot Vi, gospod župan, pa Vas prosimo, da Slovincem v Ameriki tolmačite čustva mesta Ljubljane, naše slovenske in jugoslovanske domovine zanje. Želimo Vam, da bi se v njihovi družbi prav dobro počutili in se duševno in telesno poživljeni vrnil med nas.»

d 40 let že župnikuje v Zdolah g. svetnik Alojzij Šoba. Bog ohrani gosp. jubilanta še mnogo let!

DOMAČE NOVICE

d Tudi minister za telesno vzgojo pride. Te dni se je z gorenjskim brzim vlakom pripeljal v Ljubljano minister za telesno vzgojo dr. Miletič, ki se je vračal s svojega obiska v Nemčiji. Minister je povabil na mednarodnem mladinskem taboru z veseljem sprejel in obljubil svojo udeležbo. Verjetno je, da bo tedaj prišel za vse štiri dni v Ljubljano.

d Važno kmetijsko posvetovanje. Banska uprava dravske banovine priredi v dnevih od 30. maja do 3. junija 1938 veliko kmetijsko razpravo, ki bo imela namen ugotoviti današnje stanje slovenskega kmetijstva ter njegove naloge v bližnji bodočnosti. Po otvoritveni seji se bo razprava razdelila na štiri odseke, in sicer: agrarno-politični odsek, agrarno-tehnični odsek s pododsekom o poljedelstvu in živinoreji ter kulturno-socialni odsek. Te razprave se bodo mogli udeležiti samo oni, ki prejmejo zato posebno vabilo. Kdor se za stvar zanima, se tedaj vabi, da prijavi svojo udeležbo najkasneje do 20. maja t. l. neposredno kraljevski banki upravi dravske banovine, in sicer oddelku za kmetijstvo. Na poznejše prijave se kraljevska banska uprava ne bo mogla ozirati. V prijavi naj vsak prijavljenec navede dneve udeležbe in odseke, v katerih želi prisostvovati predavanjem.

d Nad 10.000 slovenskih sadjarjev je organiziranih pri Sadjarskem in vrtnarskem društvu, ki je imelo te dni občni zbor v Ljubljani pod predsedstvom viš. sadj. nadzornika v p. Humeka. Med drugim so izvolili pripravljalni odbor za postavitev spomenika Francu Pircu, kot očetu umne sadjereje in pisatelju strokovnih knjig o sadjarstvu.

d Cesto Maribor—Slov. gorice so blagoslovili in slovesno otvorili 8. maja 1938. Navzoč je bil tudi ban dr. Natlačen, ki je med drugim poudarjal tudi to, da so prebivalci teh krajev dobili pod sedanjo vladno cesto, za katero so se zamanj potežovali celih sedemdeset let.

d Nov Zdravstveni dom so 5. maja slovesno odprli v Kamniku.

d Novo motorno brizgalno so ono sredo blagoslovili v Bukovici pri Škofji Loki. Lepa svečanost bo ostala vsem v najlepšem spominu.

d Natečaj za sprejem gojencev v pomorsko vojno akademijo je objavljen v »Službenih novinah« dne 7. maja.

d Državna šola za zaščitne sestre v Ljubljani je razpisala natečaj za sprejem gojenk, ki poteče s 15. junijem 1938.

d Za večjo porabo mleka. V okviru propagandnega dneva za večjo potrošnjo mleka, ki ga je organizirala belgrajska občina, je bil v

„Tončka, zakaj ne pazite bolj pri pranju, glejte, kako se raztrga peril!“
„Gospa, stara sem postala ob delu... ker kupujete slabo milo... Terpentinsko milo Zlatorog je komaj dražje, toda koliko izdatnejše je! Njegova gosta bela pena pere prizanesljivo in perilo traja na leta. Lepo duhti, mehko voljno je... čista belo.“

TERPENTINOVNO MILO
Zlatorog

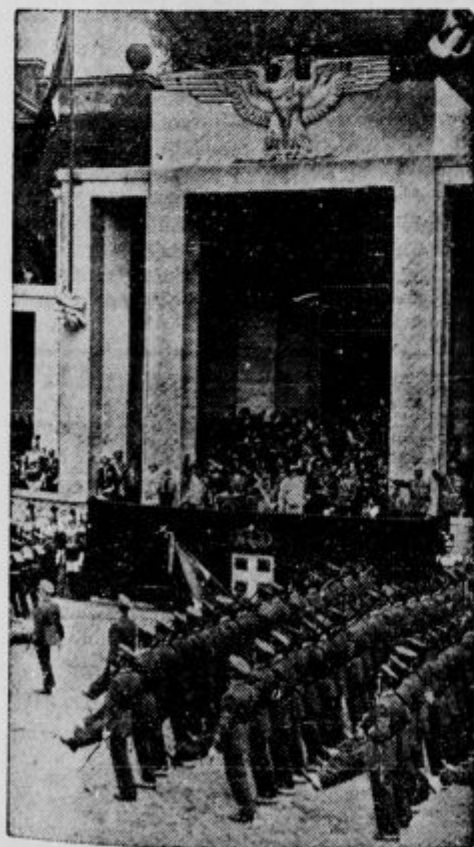
Belgradu posvet mlekarijev iz vse države. Na sestanku so mlekari sprejeli zahtevo, v kateri prosijo merodajne činitele, naj izdajo točne načrte za pospeševanje mlekarstva. Predvsem pa prosijo za ustanovitev šol in tečajev zaradi povečanja števila strokovno naobraženih mlekarijev. Zahtevajo dalje, naj bi veterinarji na deželi brezplačno pregledovali mleko in da naj bi se znižala carina za razne naprave, ki jih potrebujejo mlekariji.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušenim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in črevih, pa pijejo »Franz-Josefov« vodo so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. rez. S. br. 30476/33.

d Ime občine Jakobski dol v okraju Maribor - levi breg so spremenili v ime Sv. Jakob v Slov. goricah.

d Na seji borznega sveta ljubljanske borze so med drugim trdili tudi sledeče: Slovenija je imela lani tako slabo letino, da ni pridelek niti pri najboljših kmetih zadostoval za lastno prekrbo. Oblasti so tudi lansko leto skrbele za prehrano pasivnih občin, vendar pa je bil način preskrbovanja napačen. Občine so razdeljevale vagnske pošiljke med svoje občane ter so si mogli nabaviti moko in koruzo po nižji ceni le premožnejši sloji, dočim so bili ravno najbolj revni sloji te podpore najmanj deležni, pa čeprav je bila njim v prvi vrsti namenjena. — Glede trgovine z drvmi je bozni svet ugotovil: Ker so zaloge lesa pošle, se je lani pokazala potreba po tem blagu. Zlasti v južnih krajih je drv zelo manjkalo. Zato se je tudi lani proizvodnja dvignila, a tudi cene. Tudi

Prizor z velikih parad, ki so jih Italijani priredili Hitlerju, ko je prejšnji teden obiskal Italijo.

odpadki trdega lesa in kolobarji so se lahko prodajali. Zboljanje oen tako bukovih ko hrastovih je trajalo do konca leta, da so bili proizvajalci s preteklo prodajno dobo zadovoljni.

d Slomškov zavod v Ljubljani sprejema za prvi gimnazijski razred zdrave, telesno in umsko dobro razvite, 11 do 13 let stare, predvsem kmetijske fante, ki so z dobrim uspehom dovršili 5. razred ljudske šole in imajo zmožnost in veselje do učenja in je upati, da se bodo po dovršenih študijah posvetili redovnemu in duhovniškemu stanu. — Natančna pojasnila daje Slomškov zavod, Ljubljana, Poljanska cesta 6.

d Obžalovanja vredna družinska žaloigra. Zaradi družinskega prepira je Jaka Kavc v Sp. Dupljah pri Trziču z nožem dvakrat zabel svojega očima Luko Mrkuna, ki je za dobljenimi ranami umrl v hipu, ko so ga hoteli prepeleti v bolnišnico. Pri Stalerjevih že dolgo časa v družini ni bilo soglasja. Stalerjeva vdova je vzela za moža Luko Mrkuna, kar pa odraslemu sinu Jaki ni bilo všeč. Očim in domači sin sta se vedno srepo gledala in je bilo med njima mnogo hišnih preprirov. Tudi med ženama obeh nikdar ni bilo pravega soglasja. V družini pa je nastalo pravo peklensko ozračje. Do žaloigre pa je prišlo zaradi sklede žganecv. Luka Mrkun je od svoje žene zahteval, naj mu skuha žganecv za zajtrk, kar pa je žena odklonila. Nato je šla v sobo, kjer je potolažila svojemu sinu Jaki, kako hudo je vendar takšno življenje in da ga ni več mogoče prenašati. Ko je sin Jaka slišal besede svoje matere, se je močno razburil, se v razpaljeni strasti dvignil, zgrabil velik nož in drvel v kuhinjo, kjer je Luka Mrkun sam kuhal žganecv, ter ga dvakrat z vso silo in ves besen zabodel. Luka je takoj padel po tleh in je močno krvavel. Jaka pa je zbežal v gozd. Okrog ranjenega so se zbrali domačini, prišel je domači župnik in tudi zdravnik, ki je odredil prevoz v bolnišnico. Toda, ko so ranjenega Luko hoteli dvigniti na voz, je umrl. Notranja izkrvavitve je pospešila smrt. Sin Jaka je proti večeru, ko je

Kralj Peter - pokrovitelj mednarodnega mladinskega tabora

Te dni je sprejel knez-namestnik Pavle zastopnika Zveze fantovskih odsekov v Ljubljani dr. Žitka Stanislava in Hvaleta Jožefa, ki sta ga naprosila, da bi Nj. Vel. kralj Peter II. prevzel pokroviteljstvo nad mednarodnim mladinskim taborom v Ljubljani od 26. do 29. junija 1938 ter da bi Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle osebno prisostvoval glavni prireditvi dne 29. junija 1938. Knez namestnik Pavle je prošnji zastopnikov ZFO z veseljem ustregel. Podrobno se je tudi za-

nimal, kako se organizacija razvija in kako napredujejo pripravljana dela za prireditve. Ob tej priliki sta zastopnika ZFO izrekli globoko udanost in zvestobo vse mladine, včlanjene v ZFO, Nj. Vel. kralju, Nj. kr. Vis. knezu namestniku in vsemu kraljevske-mu domu. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle pa je izrečno naročil zastopnikoma ZFO, naj sporočita njegove pozdrave vsej mladini, včlanjeni v Zvezi fantovskih odsekov in v dekliskih krožkih.

slišal da je njegov očim umrl, prišel domov. Orožniki so ga prepeljali v kranjske sodne zapore.

d Jajce v jajcu. Jajce s trdo lupino je našel v jajcu neki novosadski železničar. Njegova žena je prejšnji dan zaklala kokoš, ki je imela v sebi nenavadno debelo jajce. To jajce je skuhala in ga drugi dan dala možu, ko je odhajal na delo, s seboj za malico. Ko je mož to jajce ubil, da bi ga pojedel, je videl, da ima jajce pod gornjo trdo lupino le tanko plast beljaka, pod njim pa drugo jajce s prav tako trdo lupino. To drugo jajce je imelo približno normalno velikost. Pravijo, da je ob tem čudnem pojavu omenjeni železničar takoj nehal biti lačen in je raje jajce zavil in spravil, da bi ga pokazal še svojim ne malo začudenim prijateljem. Kmalu pa se je po Novem Sadu za to dvojno jajce zvedelo vsepovsod. In tako je zvedel za to jajčno zadevo tudi naš list.

d Ena o divjih lovcih. Nad sto pušk so odvezli divjim lovcom v zadnjih letih v Slov. kraji, divje lovce pa obsodili na veliko denarno globo oziroma zaporno kazen. Ker so divji lovci naredili po tamkajšnjih loviščih le že preveliko škodo, so lastniki lovišč razpisali lepe

nagrade za tiste lovske čuvaje, ki bi se jim posrečilo zasaciti kakega divjega lovca na svojem »mesarskem« poslu. Nekaj takšnih nagrad so tudi že podelili, kar se z drugimi besedami pravi, da divji lovci kljub poostrenemu nadzorstvu niso prenehali s svojim poslom.

d »Strele in gromi ga ne plaše...« V Kamnici pri Mariboru so zadnja leta zama poskušale razne »napredne« organizacije, da bi se vsidrale. Pač pa se je katoliška prosveta začela lepo razvijati, zlasti pa je delaven fantovski odsek, ki je med kamniško mladino vzbudil veliko zanimanje. To pa zopet ni bilo nekaterim po volji in že nekajkrat so bili kamniški fantje, zlasti oni iz Rošpoha na poti k vajah ali od vaj deležni »prijaznega« pozdrava v obliki kamenja. Dne 22. aprila zvečer je šla zopet skupina fantov iz Rošpoha v Kamnico k vajah fantovskega odseka. Čez nekoliko časa se je pripeljal za njimi na kolesu še Heričko Franc. Nenadoma pa je zadel s kolesom v debelo bruno, ki je bilo položeno čez cesto, ter je odletel v velikem loku s kolesa. Kolo se je močno poškodovalo. F. Heričko pa je padel na glavo ter je čutil močne bolečine, vendar je še šel k vaji. Na poti od vaje proti domu pa se je naenkrat onesvestil. Prepeljan je bil v mariborsko bolnišnico ter je njegovo stanje zelo resno. Zdravniki so ugotovili, da ima počeno lobanjo. — Orožniške poizvedbe so ugotovile, da sta nastavila omenjeno bruno čez cesto 17-letna viničarska sinova Avgust Ornik in Alojz Juhart iz Rošpoha. Oba sta dejanje priznala, izgovarjata pa se, da sta zavalila hloč na cesto kar tako, da bi koga ostrašila. Seveda izgovor ne bo držal.

Ivan Veseniak je umrl

V petek 6. maja v pozni večerni uri je na posledicah možganske kapi umrl minister v pokoju in bivši narodni poslanec in župan občine Košaki Ivan Veseniak.

Pokojsnik se je rodil 22. decembra 1880 v Moškanjcih. Studiral je na dunajski in graški univerzi filozofijo. Predno je vstopil v profesorsko službo, se je nekaj časa bavil s časnikarstvom in je v Ljubljani izdal tudi svoj list. Z veliko vneto se je že v svojih mladih letih zanimal za politiko ter se pridružil politični smeri dr. Korošca. Leta 1924 je postal v Davidovičevi vladi minister za agrarno reformo, 6. januarja pa je bil član zakonodajnega sveta, toda le malo časa, kajti bil je zaradi svojega neustrašenega nastopa brž razrešen. Ko so se politične razmere spremenile, je bil med prvimi organizatorji JRZ ter je postal tudi predsednik te organizacije za Pljuški okraj. Leta 1936 je postal župan v Košakih.

Pokojsni Ivan Veseniak je bil med vodilnimi javnimi delavci na Stajerskem. Nešteta društva se s hvalečnostjo spominjajo njegovega dela, ki je rodilo obilo uspehov. Dosti zaslug si je zlasti pridobil pri organiziranju Kmetijskih društev. Ni čudno, da si je med ljudstvom kmalu pridobil veliko zaupanja, da

je bil izvoljen za narodnega poslanca. Še danes imamo v živem spominu njegove kretnite in odločne govore, s katerimi je hotel Slovence, ki jih je v narodni skupščini zastopal, priboriti vsaj del pravice in enakopravnosti, za katero smo se toliko časa zaman potegovali. Najtesnejši stiki so ga vezali s slovenskim kmetom, katerim ni samo obljubljal, pač pa je zanje na pristojnih mestih tudi mnogo dosegel.

Njegovo delo je obsežno in je bilo dragoceno sosebno v tistih časih, v katerih je bilo še vedno dosti težje kaj doseči, kakor danes. Njegovo delo je bilo tudi vsestransko tako, da je na Stajerskem res malo društev, naj bodo kakršnekoli vrste, ki se tega zasluznega moža ne bi s hvalečnostjo spominjala. Ni čudno, da ga je tako zgodaj utrudila »težka hoja«, po kateri je vztrajno in neumorno stopal, da bi dal slovenskemu človeku tisto, česar je potreben in toliko vreden.

Pogreba pokojnega Ivana Vesenjaka se je udeležil poleg drugih odličnih predstavnikov oblasti in ustanov tudi minister dr. Korošec.

Zasluznemu narodnemu delavcu bodo Slovenci ohranili dostojen spomin. Naj mu Bog povrne po njegovih delih!

VINA dolenska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri **CENTRALNI VINARNI** v Ljubljani.

d Kajnovo dejanje. V Oseku, v trojiški župniji, se je oni četrtek zvečer odigral krvav zločin. Brat je dvignil roko zoper brata ter ga ubil. V družini Kranerjevi v Oseku sta dva brata, Alojz in Vincenc. Pred nekaj leti, v času, ko se je nahajal Vincenc Kraner pri vojaki, je mati izročila posestvo sinu Alojziju. Ko se je Vincenc vrnil od vojakov, se je čutil prikrajšanega, vedno je zatrjeval, da so ga opeharili. Zaradi tega je prišlo doma večkrat do prerokanj in preprirov. Vincenc, ki se je čutil vedno zapostavljenega in katerega doma niso preveč radi videli, se je zaradi tega držal vedno bolj izven doma. Bil je zlasti v zadnjem času nekoliko žudaški ter so ga domači smatrali za nekoliko omejenega. V četrtek zvečer se je Vincenc Kra-

ner mudil pri posestniku Šoštarčiču, kjer je ves dan delal. Proti večeru je prišel k Šoštarčiču tudi brat Alojzij. Prišlo je kaj kmalu, med obema bratoma do prepira. Ko je Vincenc videl, da postaja njegov brat nasilen in ko mu je začel groziti, je zbežal. Brat je tekel za njim ter ga dohitel na travniku blizu posestnika Pihlarja tik banovinske ceste, kjer mu je dal z nožem tri zadobljaje, ki so bili za Vincenca usodni. Preden so prihiteli ljudje na pomoč, je Vincenc bil že mrtev. Orožniki so Alojzija še isti večer oddali v zapore okrožnega sodišča v St. Lenartu. Bratomorni zločin je po vsej župniji zbudil splošno zgražanje.

d **Prvi hrvatski katoliški film.** »Hrvatska straža« poroča, da so v sredo, 4. maja začeli v Zagrebu predvajati prvi hrvatski katoliški film »Hrvati v Sveti deželi«, ki ob romanju Hrvatov kaže pokrajinske in verske znamenitosti Palestine. List pravi, da film sicer ni izdelan po ameriškem in angleškem načinu, tudi ne s takimi sredstvi, ampak v domačem duhu, kar ga dela še bolj privlačnega. Poziva bralce, naj si film ogledajo, ker se ne bo dolgo zadrževal v Zagrebu, in pravi o teh predstavah: »Zadovoljni pojemo »Kriste Bože, daj da dodje Hrvatskome narodu Kraljestvo Tvoje!« Ta pesem, ki je nastala iz besedi voditelja hrvatskega naroda dr. Mačka, je glavna misel filma, z njo se film začneja, z njo se končava.

d Na skupščini poljedelskih delavcev v Indijji blizu Sremske Mitrovice so te dni zahtevali, naj bi poljedelski delavci dobivali od 1. maja do julija po 30 din na dan brez hrane, od 1. julija do septembra po 40 din s hrano, brez nje pa po 45 din. Svoje zahteve so poljedelski delavci utemeljili s tem, da talskih delavcev zdaj zelo primanjkuje, ker jih je mnogo odšlo v tujino, predvsem v Nemčijo, pa tudi s tem, ker so se življenjske potrebsčine podražile. Poljedelski delavci pa do zdaj še niso ničesar dosegli, posebno zato ne, ker niso dovolj organizirani. Nekateri so

se po teh neuspešnih poskusih, da bi določili najmanjšo dnevno mzdo, že začeli sami pogajati s tamkajšnjimi veleposestniki in se bodo zaradi neenotnega nastopa morali najbrž zadovoljiti z manjšimi zaslužki.

d Društvo za zaščito koristi vlagateljev
bivše avstrijske Poštne hranilnice v Ljubljani
opozarja zadnjikrat člane društva, da mora
vsak član svojo terjatve pisмено prijaviti Poš-
tni hranilnici v Belgradu. V prijavi je treba na-
vesti: ime in priimek vlagatelja, številko hran-
ilne knjižice ali čekovnega računa, terjatve-
na vsota, spodaj datum in natančen naslov. Te

prijave so kolka proste. Dediči morajo priložiti potrdilo od sodišča. To se objavlja zato, ker dežujejo na društva dan za dnev slična vprašanja. Rente, kakor je predvideno, se bodo pričele izplačevati v najkrajšem času.

d kruh in meso hočejo podražiti. Mariborske pekarnice so povišale cene kruhu. Cena je prav za prav ostala ista, le težo kruha so zmanjšali. Mesarji pa bi radi zvišali ceno mesa, in sicer do 2 din pri kg, čeprav so že dosežanje cene neopravičljive. Kdor ne verjame, naj vpraša kmete, pri čem jim mesarji živino plačujejo. Da se meso vsake šhirane krave prodaja neredko za volovsko, je pa itak znano.

d Šofer je »zaslužil« pri eni vožnji dva milijona dinarjev. Judom se zadnje čase na Madžarskem menda slabo godi, posebno še, odkar je bil tam izdan tako imenovani »judovski zakon«. Zato tamkajšnji Judje nameravajo spraviti svoje promoženje bolj na varno, to se pravi, čez mejo. Obmejni stražniki na jugoslovansko-madžarski meji imajo zdaj zelo mnogo posla, v roke pa jim je padlo tudi že precej plena. Tako je na tej meji doživel svojo nesrečo omenjeni madžarski Jud, ki je hotel v avtomobilskih kolesih prethotapiti v Jugoslavijo 8 milijonov dinarjev. Bil je toliko ne previden, da je pred svojim odhodom iz Madžarske to skrivnost zaupal tudi svojemu šoferju. Temu pa se je najbrž tudi zahotelo denarja. Naznanil je obmejnim stražnikom, da se bo tega in tega dne pripeljal na mejo z nekim židom. Avtomobil naj na meji dobro preiščejo, kajti omenjeni Jud bo imel skritih med kolesjem 8 milj. din. Ko sta oba pripeljala na mejo, kakor je napovedal šofer, so obmejni stražniki avtomobil preiskali ter našli v njem omenjeno vsoto. Šofer bo baje dobil za to svojo ovadbo 2 milijona din. Kdo od šoferjev jih »zasluži« pri eni sami vožnji.

d Pri zaprtju ali pa pri motnjah v prebavi
vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne
»Franz-Josef« vode.

d Zanimiv šmarniški oltar. Stari majniški oltar v krajski župni cerkvi je bil že ves pre-

Prijateljstvo tudi v najtežjih okoliščinah

Te dni je vodja nemškega naroda Hitler z velikim spremstvom prispel v Rim, kjer je bil tako slovesno sprejet kakor še nikdo. V Rimu se je zbralo 700.000 črnih srajc, 30.000 vojakov in 50.000 mladih fašistov. Ogromna množica je pozdravljala Hitlerja. K sprejemu na kolodvor je prišel poleg Mussolinija in drugih visokih oseb sam kralj Viktor Emanuel. Hitler je bil gost italijanskega kralja in je stanoval v kraljevskem gradu.

Hitler je dospel v Rim 4. maja. Naslednji dan se je odpeljal v Neapel, kjer so bile velike vaje bojnega brodovja. 7. maja dopoldne je bil Hitler zopet v Rimu. Dopoldne si je ogledal velike zrakoplovne manevre, popoldne pa druge zanimivosti večnega Rima. 8. maja je občudoval nemški vodja velikanske telovadne vežbe in uprizoritev opere »Lohengrin« na prostem. 9. maja je Hitler zapustil Rim in se odpeljal v Florenco, kjer so bile njemu v čast tudi zelo velike svečanosti, nakaar se je ponoči vrnil v Nemčijo.

Pri neki slavnostni pojedini v Rimu je na Mussolinijevo zdravico odgovoril Hitler takole:

»Duce! Globoko ginjen se Vam zahvaljujem za Vaše pozdravne besede, ki ste jih naslovili name v imenu italijanske vlade in

vsega italijanskega naroda. Zelo sem srečen, da sem tukaj v Rimu.« Hitler je svojo zdravico nadaljeval in poudaril, da je Mussolini Rim in ves narod dvignil po 2000 letih na staro višino. »Vi in jaz sva zdaj neposredna sosedata in priznati moramo, da sta Previdnost in zgodovina nakazali posebno pot našima dvema narodoma. Italija in Nemčija se ne omejujeta samo na koristno sodelovanje, ampak hočeta tvoriti med seboj os za medsebojno pomoč in zaščito svojih koristi. Duce! Izjavljam svoje neomajno načelo ter razglašam svojo politično oporoko nemškemu narodu: Italijanski in nemški narod imata svoje meje na Alpah in poslej je ta meja na Alpeh tudi naravna meja med dvema narodoma za vse čase. Duce! Naša dva naroda sta pripravljena dokazati svoje prijateljstvo tudi v najtežjih okoliščinah. Nemški narod občuduje Vaše veliko plodono delovanje!

d Marsikdo se bo kesal, ko bo prepozno, da bi se prijavil za priljubljeno binkočno romanje k M. b. na Trsat z izletom po morju na prekrasni otok Rab. Zahtevajte še danes brezplačna navodila pri »Družini božjega svetla«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

perel, zato je bila potreba zbrati sredstva za napravo novega oltarja. Načrt za nov majniški oltar je izdelal profesor Ivan Vurnik iz Ljubljane. Kip Matere božje stoji na polmeseču in predstavlja Mater božjo v nebeški slavi. Okrog kipa, ki je nanovo pozlačen, je krasen nov okvir, ki se prilega kipu in vdolbini, v kateri male žarnice predstavljajo zvezde. Na oltar pride nov tabernakelj, ki pa bo dodelan šele konec maja. Kasneje se bo preuredil tudi oltar, ki bo namesto sedanjega lesenega okvirja dobil oblogo iz mozaika. Da pa ne bo ob majniški pobožnosti oltar preveč založen, je postavljeno ob strani močno železno stojalo, kamor je mogoče postaviti do 50 lončkov rož.

d V prostore Hranilnice in posojilnice v Hotedršici so vlomili v noči od 2. na 3. maja neznan tatovi. Odnegli so 6400 din. Če bi bilo vlomljeno dan prej, bi vlomilec lahko odnesel 46.000 din. — Dne 2. maja popoldne pa je bilo vlomljeno tudi v Novem svetu nedaleč od Hotedršice, toda že na italijanski strani, v hišo posestnika Tomažina, po domače pri Cajnarju. Vlomilec je vlomil v hišo, ko so domači bili na polju. Tu je vlomilcu padel v roke večji plen, odnesel je 11.000 lir in okoli 1000 din, skupaj v našem denarju okoli 23.000 dinarjev.

d Seno bo drago. Cena senu in detelji je precej poskočila v Hrvaškem Zagorju in v Podravini. Vzrok temu je neprestano deževno vreme. Te dni so prodajali v Koprivnici seno po 30 din, deteljo pa po 35 do 40 din za 100 kilogramov. Na zadnjem letnem sejmu v Koprivnici so plačevali seno že po 60 in 65 din za 100 kg, deteljo pa tudi že po 70 din. Ker je povpraševanja vedno več in ker letošnji pridelek sena in detelje slabo obeta, se bodo cene senu in detelji verjetno še dvignile.

d Onemogla jezica. Zveza fantovskih odsekov v Ljubljani je za svojo mednarodno mladinsko prireditev v Ljubljani izdala okusne lepake, ki so nalepljeni tudi v Mariboru. Ti lepaki pa silno bodejo v oči mladino, ki je organizirana v gotovih mladinskih organizacijah, pa jih zato v nočnih urah trgajo in mažejo, kar vzbuja pri vseh trezno mislečih upravičeno ogorčenje. Svetujemo nasprotnim organizaci-

jam, pa tudi roditeljem in šolam, naj svojo mladino primerno poučijo. Tudi trganje in mazanje lepakov je prestopok proti tuji lastnini.

d Po novih pravilih o zasebnih izpitih se je treba za zasebni izpit na gimnazijah prijaviti do 15. maja pri ravnateljstvu zavoda, v čigar okolišju bivajo starši kandidata ali je kandidat stalno uslužben. Na drugih zavodih izpit ni dopusten. Ako gre za zasebni izpit z dopolnilnimi izpiti, naj se prošnja že prej vloži. Zasebni izpit se sme opraviti v enem letu le za dva razreda. Poleg kolkovine, enakega zneska za šolski fond in šolnine, je predpisan poseben honorar za člane izpitnega odbora (na primer za zasebni izpit četrtega razreda realne gimnazije 680 din honorarja). Prošnje za izpite morajo biti predpisno sestavljene in pravilno opremljene s prilogami. Kdor se za vse to zanima, izve podrobnosti pri ravnateljstvih.

d Skeleča rana. Razdelitve čistega dobička francoske družbe borskih rudnikov je bilo v preteklem letu deležnih 150.000 delnic. Število delnic pa se je zadnje čase toliko povečalo, da bo letos vsota čistega dobička izplačana že na nič manj kot 600 delnic. Vsega skupaj bo družba izplačala delničarjem okrog 79 milijonov frankov, prejšnje leto pa jih je izplačala »le« 46 milijonov. Družba ima poleg 60 milijonov frankov glavnice in poleg velikih rezerv še okrog 150 milijonov frankov posebnih rezerv, ki pomenijo neizplačane dobičke. Čisti dobiček se je v lanskem letu nasproti letu 1936 več kot še enkrat povečal, in sicer od 51 na 107 milijonov frankov. — To je tudi ena izmed tistih družb, ki v veliki meri izkorišča naše naravno bogastvo, uživa pa poleg tega še velike ugodnosti, n. pr. pri plačevanju davka in podobno.

d Brezsrčni »brivci«. Na svojevrstni način je hotel obriti svojega hlapca neki Kovačič iz vasi Odra blizu Siska. Kovačič je menda v svoji objestnosti mislil, da je njemu dovoljena vsaka šala, tudi tako nečloveška, kakor jo je zagrešil te dni nad svojim hlapcem. Hlapcu je namreč dejal, da ga hoče obriti kar sam in mu tako prihraniti pot in denar, da bi šel k bližnjemu brivcu. Naredil je milnico, pri tem pa ni rabil vode, pač pa bencin. Ko je svojega hlapca dobro namazal, mu je brado zažgal. V trenutku je bila vsa glava tega nesrečnega hlapca v plamenih. Le z največjo težavo je Kovačič ogenj zopet pogasil in preprečil, da mu hlapec ni kar na stolu zgorel. Ko je Kovačič videl, kaj je storil, je svojega hlapca zaprl v hlev, da ne bi še kdo drug zvedel za takšno njegovo postopanje. Nato pa je odšel v mesto ter kupil neko mažo proti opeklinam. Ko pa hlapcu tudi še po dvajsetih dneh ni bilo nič boljše, se ga je gospodar le usmilil in odpeljal v bolnišnico. Zdaj pa se je brž zvedelo, kako je dobil tako strahotne opekline na obrazu. Brezčutnega gospodarja so takoj prijeli, izgovarja se pa, da se je hotel samo malo posaliti.

d Francosko letalo je zasilno pristalo. Te dni je zbudilo pozornost brnenje nenavadnih letal, ki so krožila in iskala smer proti Zagrebu. Štiri letala so po kratkem kroženju lepo odletela v smeri proti Zagrebu. Zatem se je iz oblakov prikazalo še peto letalo, ki pa je zaradi poškodbe na desnem motorju moralo zasilno pristati v Cerkljah ob Krki na župeškem pašniku. Pri pristajanju se je pripetila nezgoda, ker bi letalo skoraj zadelo v električni daljnovod z visoko napetostjo. Ko je pilot to opazil, je hitro dvignil stroj, nakar pa zaradi hibe desnega motorja ni mogel pravilno pri-

V Predosljah pri Kranju so v nedeljo slovesno blagoslovili katol. fantom nov prapor. Slovesnosti se je udeležil tudi veliki prijatelj slovenskih fantov, minister dr. Krek.

stati in je priletel na zemljo ter zlomil levo kolo in levi tank z bencinom. Po pojasnilu v letalu se nahajajočega inženirja je poškodba nastala zaradi tega, ker se je pokvarila dovodna cev iz posode za olje do motorja. V letalu je bilo 5 oseb, in sicer francoski častnik, trije podčastniki, inženir in radiotelegrafist. Potniki so šli prenočevat v Brežice. Tam so počakali, dokler niso večaki letalo popravili.

d V marcu so narasle vloge pri hranilnicah za 646.000 din. Tudi v marcu 1938 so narasle po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani vloge pri slovenskih hranilnicah. Vloge na knjižice so narasle za 3.916.000 din na 625.966.566 din, vloge v tekočem računu pa so padle za 3.270.414 din na 427.615.744. Skupne vloge so torej narasle za 646.015 din na 1.053.582.310 din. Če bi se upoštevali le pravi dvigi in vloge, bi se pojavil prirastek 11 milijonov 604.015 din. Ker pa je neka večja hranilnica nehala voditi svoje rezerve kot vlog, ki je znašala 10.950.000 din, se je pojavil le omenjeni manjši prirastek. Število hranilnih knjižic je padlo na 128.517, število tekočih računov pa je naraslo za 29 na 6443, skupno število vlagateljev pa znaša 134.960. Vloge na knjižice so narasle pri 10 hranilnicah, vloge v tekočem računu tudi pri 10, skupno stanje vlog tudi pri 10 hranilnicah. Število vlagateljev na knjižice je naraslo pri 8, v tek. rač. pri 7, skupno število vlagateljev pri 8 hranilnicah. Tudi te številke dokazujejo, kako lepo naraščajo vloge v hranilnicah in kako se vrača zaupanje v hranilnice in v denarne zavode sploh, ki izkazujejo lep dotok novih vlog. Dosedaj razpoložljivi podatki o gibanju vlog v aprilu obetajo tudi lep porast vlog.

d Brez težav deluje Darmol. K temu prijetnost pri uporabi: nobenega kuhanja čajev, niti požiranja kroglic in ne grenskih soli. Darmol je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z nepreizkušenimi preparati, temveč uredite svojo prebavo s priljubljenim odvajalnim sredstvom Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 26801-37.

— V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otokom jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefov« grenka voda, če jo uživamo tudi v malih množinah. »Franz-Josefov« voda milo deluje in zanesljivo odvarja, pa se poleg tega tudi po daljši uporabi skoraj nikdar ne izkaže ne-učinkovito. Ogl. reg. B. br. 80474/85.

To pa so jagode, tol žal, da tako debele ne rastejo v resnici, ampak le na sliki, ki predstavlja reklamo za gojitev podobnega sočivja.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Za častnega meščana slovenske prestolnice je imenoval ljubljanski občinski svet na seji dne 4. maja ministra dr. Antona Korošča, in sicer v zahvalo za zmagovito vodstvo slovenskega naroda v boju za svobodo in za uspešno sodelovanje pri uštanovitvi in ureditvi kraljevine Jugoslavije ter iz hvalečnosti za velike izredne zasluge za naše vseučilišče in za Akademijo znanosti in umetnosti ter za slovensko prosveto sploh, prav tako pa tudi za zasluge na gospodarskem polju, predvsem pa za mnogotere posebne zasluge za Ljubljano. G. minister se je za imenovanje lepo zahvalil in je poslal 10.000 din v dobrodelne svrhe.

d Belgrajski učitelji se nasprotniki sedanjice uprave JUU. Več občnih zborov posameznih učiteljskih okrajev je bilo te dni v Belgradu. Na njih so bili povsod izvoljeni zastopniki za občni zbor belgrajškega odseka, pa tudi odposlanci za volitve Osrednjega odbora Jugoslovenskega učiteljskega združenja. Ti odposlanci so sami pristaši novega gibanja v učiteljskih vrstah, ki vodi najostrejšo opozicijo proti sedanjici upravi JUU. Pri volitvah so pristaši novega učiteljskega gibanja dobili 527 glasov, pristaši sedanje osrednje uprave JUU pa 107.

d »Gospodarsko sloge« so panali. Okoli 200 hrvatskih kmetov je v Zagrebu demonstriralo proti Gospodarski slogi, ki je hotela centralizirati prodajo mleka. Banska uprava je nato sklicala sestanek, katerega so se udeležili poleg odposlanstva nezadovoljnih kmetov tudi zastopniki Gospodarske sloge. Banska uprava je nato odredila, da ostane prodaja mleka v Zagrebu svobodna.

d Zunanji ministri Male zveze so se zbrali te dni v romunski Sinaji. Ta posvet je dobil svojo važnost, ker se je zbral po priključitvi Avstrije k Nemčiji, s katerim je velika Nemčija dobila svoje meje v osrčju Podonavja, ter po znani objavi zahtev Nemcev na Češkoslovaškem, ki so menda precej razburili Evropo in povzročili žilavo diplomatsko delovanje med velesilami. Sinajski posvet je bil koristen,

stvarjen in tvoren, kajti omogočil je, da se bo sedaj tudi Madžarska, ki je tudi postala sosed Velike Nemčije, spoprijaznila s svojimi sosedomi in da bo zavladal po vsej Srednji Evropi duh sodelovanja in medsebojnega zaupanja med vsemi državami brez izjeme. Priključitev Avstrije je torej strnila med seboj vse male srednjeevropske države.

d Dr. Anton Novačan, narodni poslanec, je odložil to mesto in je bil imenovan za konzula kr. Jugoslavije v italijanskem Baruju. Na Novačanovo mesto pride njegov namestnik Anton Rogina, veleposestnik iz Podgorja pri Slovenjgradcu, član mladinske organizacije Jugosl. nac. stranke...

NESREČE

d Sreča v nesreči. Tik ob Pušnikovi hiši v Šoštanjcu se je te dni prevrnil tovorni avto, ki je vozil iz Slovenije Gradca plemenske bike na semenj v Smartno ob Paki. Avtomobil je vodil lastnik Slemenšek. Vozil je 9 plemenskih bikov. Obenem je bilo na avtomobilu še 13 oseb. Nesreča se je zgodila na veliko srečo nekaj metrov pred na tistem mestu zelo deročo in nevarno Pako in je, hvala Bogu, zahtevala samo enega plemenskega bika, katerega so morali zaklati, ker si je zlomil tilnik. Naravnost čudež je bil, da nesreča ni povzročila človeških žrtev, saj so bili ljudje naravnost stisnjeni in stlačeni pod prevrnjenim avtomobilom. Samo en moški je laže poškodovan. Tovorni avtomobil je popolnoma zdrobljen. S par volmi so zapeljali razbitine avtomobila v bližnjo vas.

d Dva požara. Stanovanjsko poslopje je gorelo v Bohovi pri Mariboru. Lastnik Ignacij Rozman ima 25.000 din škode. — V Josipdolu pri Ribnici na Pohorju je zgorela gostilna, last veleposestnika inž. Milana Lenarčiča; 75.000 din škode.

d Peščeni sklad ga je zasul. Janez Keršič iz Kovorja se je na sv. Florijana dan podal s sinom kopat pesek. Zavrtal je v peščeni sklad, ki se je pa odtrgal in v njegovem ob-

jemu je bil takoj mrtev. Vsega razmaličenega so pripeljali v tržiško mrtvašnico, sin pa je komaj ušel nesreči. Pokojni je bil oče 11 mla-doletnih otrok in je presedel mnogo v za-porih, ker se je javno večkrat prišteval h komunistom. Naj počiva v miru!

d Hiša in gospodarsko poslopje je zgorelo posestnici Mariji Burkelje v Zalogu pri Ljubljani. Vaška zgodovina trdi, da je bila hiša stara že nad 200 let.

d Otrok se je zadušil. V Andricih pri Sv. Antonu v Slov. goricah se je zgodilo. Mlada, 19 letna posestnica Marija Fekonja je položila dopoldne svojega 10 mesecev starega otroka v zibko spat, potem je zakurila v štedilniku v sobi, da malčka ne bi zeblo ter je zaklenila hišo in odšla na bližnjo njivo. Čez dve uri se je zopet vrnila domov, da pogleda k otroku. Vsa prestrašena pa je videla, da je dete že nezavestno in skoraj hladno. Poklicala je sosedo, na vse načine so poskušali malčka obuditi v življenje, pa je bil ves trud zaman. Usodna nesreča je nastala na ta način, da so padle plenice, ki so se sušile nad štedilnikom na vrvici, na razbeljeno ploščo ter so začele tleti. Iz tlečih plenice se je razvil tako gost dim, da se je otrok v njem zadušil.

d Vrelo vodo si je zlil po prsih. V Poljčanah se je 4letni Mirko Šijanec motal v kuhinji okrog štedilnika ter segal z ročico po loncih. Naenkrat pa se je prevrnil lonec z vrelo vodo, ki se je fantku zlila po prsih. Dobil je strahovite opekline. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico, vendar je malo upanja, da bi ga zdravniki mogli ohraniti pri življenju.

Sejmi

de 22. maja:

16. maja: živ. in kram. v Lukovk, Kočevska reka, Krka v kraju Videm, Moravče in Studenec pri Krškem. — 17. maja: svinj. v Dol. Lendavi. 18. maja: živ. Ljubljana in Rakek. 19. maja: živ. Smihel-Stopiše in živ. in kram. Bogojina. 20. maja: živ. in kram. Mozelj in Senožeta (obč. Dol). 22. maja: živ. in kram. Grahovo.

KULTURNI KOTICEK

Vajejci

Leta 1854 so se ljubljanski osmošolci združili v slovstveni krožek in so pisali svoj slovstveni list Vaje. Odtod so dobili vsi so-trudniki tega lista svoje ime Vajejci. Njihovi uredniki so jim razvneli narodno zavest, pomagali pa so tudi pri obujanju te zavesti nekateri profesorji. Tudi politika tedanje dobe je bila taka, da je razvnela mladino. Vse pa je navduševal sedmošolček Simon Jenko. Izmed te družbe osmošolcev je prvi nastopil v javnosti Simon Jenko. Rojen je bil l. 1835 v Podreči na Soriškem polju, nazadnje se je z očetom preselil v Praho. Študiral je v Novem mestu in v Ljubljani. Po študiju se je zatekel v celovško bogoslovje, izstopil in se podal na Dunaj, kjer se je posvetil pravu. Kakor vsi naši študentje, se je tudi on preživljal s poučevanjem bogatih otrok. Postal je odvetniški pripravnik in vstopil v pisarno notarja v Kamniku, nato pa se je preselil v Kranj k odvetniku Prevcu. Zaradi bolehnosti pa je moral leči v posteljo in 18. oktobra 1860 je umrl. Pokopan je v Kranju. Pisal je večina lirskih pesmi, vzbina teh pa je rodoljubna in polna njegovega gledanja na ljudi

in naravo. Znana je njegova pesem Adrijaško morje, potem Naprej zastave slave, poleg tega pa je še pisal nekaj povesti. Povestici »Tilka« in »Jeperški učitelj« sta zelo čitani povesti. V zadnji je govoril mnogo o loterijski strasti, kateri je bil sam vdan. Njegove pesmi so izšle novembra l. 1864. Mnogo je pel v duhu narodne pesmi. — Zadnjič smo slišali nekaj o Erjavcu. On se je zlasti zanimal za živalstvo in mnogo pisal o njem. V rastlinstvu pa se je prav tako udeleževal Ivan Tušek, ki je tudi pisal za Vaje. Poleg tega pa je mnogo prirejal knjige za Slovensko matico. V Glasniku je priobčeval narodne pripovedke, pa tudi opise iz živalskega in rastlinskega življenja. — Valentin Mandelje (1837—1872) iz Kranja je po študijah postal profesor. Na njegovem stanovanju so se shajali Vajejci, kjer so ocenjevali svoje spise in pesmi in se spopolnjevali ti mladi talentje. Najprej se je poskušal v pesmi, nato pa je pisal majhne novele, kakor Jela in Cepeta. Pa tudi prevajal je. Tako je prevedel I. del Goethejevega Fausta, ki pa je ostal v rokopisu. Precej je ponešil iz francoščine za Slovenske večernice. Med prvimi je, ki je prevajal iz francoščine. — Valentin Zarnik (1837—1888), rojen v Repnjah. Posvetil se je odvetništvu in politiki. Umrl je v Ljubljani. Pi-

sati je začel v Vajah, in sicer zgodovinske in zemljepisne članke. Pozneje se je posvetil političnim člankom. Na univerzi je napisal »Ura baje, človeka pa ni« in »Maščevanje usode«. — K Vajejcem spada tudi Janez Mencinger (1838—1912), rojen na Brodu blizu Bohinjske Bistrice, študiral pravo, postal odvetnik, služboval najprej v Kranju, nato pa v Krškem, kjer je tudi umrl. Zelo se je poglobil v narodno zgodovino in gledal slovensko preteklost in bodočnost z veliko ljubeznijo. Njegova ljubezen do slovenskega naroda se je izpričevala v vsem njegovem življenju. Bil je nekoliko mlajši od Vajejcev in ti so ga pritegnili k pisateljevanju. Pisal je novele: Jerica, Vetrogončič in Bore mladost, poleg tega pa je napisal zbudljivo povest Črnokavzar in Ušperna. Mencinger kaj rad razmišlja v svojih delih, zlasti v dveh romanih: Abadon in Moja hoja na Triglav. On rad kramlja v svojih delih, pa tudi šali se rad, tako se zdi, kot da hoče z bravcem nekoliko poklepetati. V zadnjih dveh romanih govori o usodi sveta, o razmerah Slovencev in Evrope. — Tako bi zaključili ta pregled Vajejcev, ki imajo svoje posebno mesto v našem slovstvu. Med dvema dobama so prehodna pot, in sicer od prvega rodu do drugega rodu Mladostlovenec.

RAZGLED PO SVETU

Bratomorna vojna v Španiji

Japonci so ponovno doživeli med Tajer-čvangom in Velikim prekopom hud poraz. Okrog 100.000 japonskih vojakov je od 800.000 Kitajcev obkoljenih. Tudi na drugih delih bojišča so doživeli Japonci kljub uporabi številnih tankov neuspehe. Po kitajskih poročilih prodirajo Kitajci tudi proti Nankingu.

V južnem Šantungu vodi kitajska armada ofenzivo na celi fronti. Najbolj napredujejo Ki-

tajci na levem japonskem krilu. Od začetka kitajske ofenzive na tej fronti so Japonci pustili na bojišču nad 5000 mrtvih in ranjenih. Kitajski guerilski oddelki še vedno vznemirjajo Japonce za hrbtom. Ti vojaški oddelki so v pokrajini Hopej zavzeli nekaj krajev, samo 8 km od Pekinga oddaljenih.

S španskega bojišča poročajo o začetku novih bojov.

KATOLIŠKA CERKEV

s Po misijonskem svetu. — To leto bo že 16 misijonski teden v Belgiji. Za predmet bo imel vprašanje, kako se poganski narodi zabavajo in kakšno stališče naj zavzamejo misijonarji do teh zabav, če se ljudje spreobrnejo. — Ze dalj časa se mudi v Franciji škof iz Nankinga Pavel Yupin. Kot dober Kitajec krepko brani svojo domovino pred obrekovalci, obenem pa tudi nabira darove za nesrečno Kitajsko. — Število katoličanov v belgijskem Kongu v Afriki je naraslo lansko leto za 121.070, tako da je zdaj celotno število 1.767.492. Če prištejemo še tiste, ki se pripravljajo na sveti krst, znaša število 2.826.459. Celotno število prebivalstva znaša 14 milijonov. Čudoviti uspehi, če pomislimo, da je bilo pred 10 leti le malo več kot pol milijona katoličanov. — Evharistični kongres v Madrasu v Indiji je dosegel odlične uspehe. Udeležilo se ga je 60 škofov, 800 duhovnikov in 60 tisoč vernikov. Tudi mnogi poganski listi so s spoštovanjem o njem poročali. — Število katoličanov v Indiji prav lepo raste. V zadnjih 50 letih se je dvignilo z 1.666.000 na 4.249.000. Število domačih duhovnikov pa se je dvignilo od 2100 na 4580. — Vojna med Kitajci in Japonci je povzročila ogromno škodo misijonom V Sanghaju in okolici je bilo veliko misijonov uničenih. Prav tako tudi v Nankingu in drugih krajih, ki jih je dosegla vojna vihra. Mnogo škoda so napravili tudi japonski letalski napadi po mestih, ki so sicer izven vojnega ozemlja. — Ameriškega misijonarja p. Donovana, ki so ga v Mandžuriji ugrabili roparji, so našli sedaj mrtvega. Ko so zahtevali roparji od njega 50 tisoč dolarjev odkupnine, jim je rekel pogumno: »Storite z menoj, kar hočete! Cerkev nima denarja za take stvari!«

ITALIJA

s Veliko italijansko letalo, ki je vozilo iz Brindisija čez gorovje Apenine 19 potnikov, je trčilo v vrh neke gore, se užgalo in zgorelo. Mrtvih je bilo vseh 19 potnikov, med njimi tudi albanski poslanik iz Rima. Med italijanskimi gosti sta bila tudi dva italijanska draguljarja, ki sta poprej peljala v Tirano veliko izbiro draguljev, ki naj bi jih kupil albanski kralj za svojo nevesto. Bili so dragoceni, brušeni kamni, ki pa jih je kraljica odklonila, nakar sta jih italijanska draguljarja s taistim letalom zopet nesla nazaj v Rim. Vsi ti dragulji pa so bili zavarovani vsega skupaj za 2 milijona (ne za 20 milijonov) lir. Ko so našli zgorelo letalo, so dragulje našli nepoškodovane v njihovih posodah pod razvalinami. Vsa druga prtljaga, med dru-

gim tudi italijanska diplomatska pošta, pa je zgorela. Kaki dve minuti preden se je zgodila nesreča, je letalska družba sprejela brezlično prošnjo pilota, naj mu brezlično sporoče, kam naj se obrne.

NEMČIJA

s Drobline iz Korotana. V št. Jakobu v Rožu je umrl upokojeni župnik iz Loge vasi Stefan Bayer. — Delavec Jožef Katnik iz Borovlj je dobil ravno na Hitlerjev rojstni dan sinčka, Boter mu je bil Hitler, ki ga je zastopal pri krstu deželni glavar Pawlovski. — V Celovcu so oni ponedeljek pokopali logaveškega domačina Frica Bermeta, poštnega ravnatelja v pokouju. Zadnji čas so mu izkazali med drugimi tudi številni rojaki iz Loga vasi. — V Bilčovsu je bil namesto Jankota Ogrisa imenovan za občinskega tajnika profesor Osbitsch. — V Dolinčah je preminul Pongračev oče Franc Rožman, brat ljubljanskega škofa in oče 21ih otrok. — Na Letini se je za vedno poslovil od svojih dragih Jakoparjev oče Adolf Karničnik. Bil je vzoren slovenski gospodar. — Na Gori pri Vetrinju so pred kratkim neznani uzmoviči ukradli posestniku Stefanu Klacernju 30 kg težko svinjo in jo kar v bližini raztelesili. Poleg tega so odnesli tudi nekaj perutnine in žita.

AMERIKA

s Slovesna otvoritev Jugoslovanskega kulturnega vrta. Cleveland lahko imenujemo glavno mesto slovenskih izseljencev v Zedinjenih državah severne Amerike. V njem imajo Slovenci svoj »Jugoslovanski kulturni vrt«, ki sta ga jim podarila vlada Zedinjenih držav in mestna občina clevelandska. Tam imajo svoje spomenike že veliki slovenski škof Baraga kot za vso Ameriko zaslužni kulturni pionir, črnogorski vladika-pesnik Njegoš, gorški slavček Simon Gregorčič in pisatelj Ivan Cankar. Ob priliki otvoritve »Jugoslovanskega kulturnega vrta« v Clevelandu dne 14. maja t. l. priredijo ameriški Slovenci veličastne manifestacije, katerih se udeleži kot zastopnik stare domovine ljubljanski župan dr. Juro Adlešič. Na slavnosti bo govoril tudi ameriški državni predsednik Roosevelt.

s To in ono. Za novega župnika v Waukeganu je imenovan g. M. J. Hiti, brat turjaškega gospoda župnika. Za župnika cerkve sv. Jožefa v Jolietu pa je naznačen g. M. J. Butala. Daj Bog obema gospodoma pri velikem delu za rešitev duš obilnega božjega blagoslova! — V Jolietu III. je zaspal v Gospodu Anton Govednik iz Dragomlje vasi v Beli krajini. — V Wil-

lard Wis. je zapustil solzno dolino John Trunkelj iz Gradic, fare Krke na Dolenjskem. — V Ironwood Mich. je zapustil svet 69 letni John Mukavec iz Stalcerjev v Beli krajini. — V Brooklyn N. J. je preminul 43 letni Gustelj Šubelj, doma iz Domžal. — V Chikagu Ill. je odšel v večnost 70 letni Martin Kremesec iz Rosalnice v Beli krajini. — V Sheboyganu je zapel mrtvaški zvon 66 letni Mariji Dragan roj. Radovan iz Toplic na Dolenjskem. — V Bradleyu Ill. je preminul Mat. Klobučar iz Podzemlja v Beli krajini. — V Detroitu Mich. so pokopali 63 letnega Antona Kuretića nekje iz črnomoškega okraja. — V Little Falls. je umrla 58 letna Tezija Pohleven iz Cerknice. — V Bessemer Pa. je preminul 54 letni Henrik Slapničar iz Most pri Ljubljani. — V Kirkland Lake Ont. je bil v rudniku ubit Anton Gornik iz Dol. Moharovca pri St. Jerneju. — V Clevelandu so spremili k večnemu počitku 66 letnega Martina Mustra iz fare Zagradec na Dolenjskem. — V Buenos Airesu Arg. je izdihnil 27 letni Justo Bogatec od Sv. Kržiža pri Trstu. — V Frontenacu Kans. je odšel po večno plačilo 59 letni Alojz Slapšak iz Pijavc pri Trzišču na Dolenjskem. — V Auburnu Ill. je za rakom umrl 68 letni Lovrene Mali iz Tinje vasi pri Velikovcu na Koroškem. — V Los Angelesu Cal. je podlegel raku 59 letni Alojz Ercek iz Rake pri Krškem. — V Clevelandu O. je na veke zatisnila oči 56 letna Ana Žagar roj. Bradac iz Lešje vasi pri Krki. — V Clevelandu sta umrla 47 letni Frank Stula iz Kompolj in 48 letna Marija Tomažič roj. Pšenica iz Dovjega na Gorenjskem. — V Milwaukee je preminul 62 letni Sam Kropušek iz Bočne v avinjski dolini.

DROBNE NOVICE

Večje posojilo za ureditev državnih financ bo dala Anglija Romuniji.

Nemiri proti Judom so bili v poljskem mestu Šumsku, ker je neki Jud ubil poljskega gozdarja.

80.000 ljudi je obiskalo ono nedeljo jugoslovanski oddelek na budimpeštanskem velesejnu.

Stavkujoči delavci na otoku Jamaiki so opustošili 1500 ha sladkornih nasadov.

Novo poljsko pristanišče ob Baltičkem morju Vladislavovo so te dni slovesno izročili prometu.

Za novega državnega predsednika Irske je bil izvoljen 78 letni profesor dr. Hyde, protestant, navdušen za slogo s katoličani.

500.000 ton novih trgovskih ladij hoče zgraditi Francija v treh letih.

Na hude kazni so obsodili v grških Atenah 76 komunističnih agitatorjev, med njimi več žensk.

V Berlinu je umrl komunistični pisatelj Karel Osietzky.

Sedmorčke je rodila neka ženska v Bajanu na otoku Kubi in so kmalu po rojstvu umrli.

Občinske volitve v Češkoslovaški bodo 22. maja. Važne!

Ogenj je uničil največji francoski prekomorski parnik »Lafayette« v luči Le Havre. Ogenj je bil podtaknjen!

Prvi oddelek ladij je prispel te dni po novem Volginem kanalu v Moskvo.

Otroka z 28 prsti na rokah in nogah je povila 30 letna Elizabeta Barbeta v Sorrentu v Italiji.

Avstralska vlada se hoče oborožiti ne z inflacijo (znižanje vrednosti denarja), temveč z novimi davki.

PO DOMOVINI

Mednarodni mladinski tabor v Ljubljani

V dneih od 26. do 29. junija bo Zveza fantovskih odsekov priredila v Ljubljani velik mednarodni tabor katoliške mladine. Prijavljenci so udeleženci iz številnih držav, tako da bo ta prireditel res manifestacija tesne zveze, ki druži s katoliško idejo posamezne narode sveta. Za te sijajne dni, ki bodo v Ljubljani zbrali desetstisoče, se že zdaj pripravljamo z veseljem, v nestrpnem pričakovanju in s pomom, da tudi mi Slovenci lahko priredimo tako veličastno stvar.

Tabor bo v vsakem pogledu sijajen. Prireditelji so, da bi dali tem važnim dnevom še večji poudarek, zaprosili za najvišje pokroviteljstvo Nj. Vel. kralja Petra II., ki je pokroviteljstvo z veseljem prevzel. Tuji gostje bodo od vseh strani prihajali s posebnimi vlaki, iz cele države bodo prihajale množice in razumljivo je, da bo največ ljudi prihitelo iz naše Slovenije, zlasti iz podeželja, kjer prebiva pretežno del dobrega slovenskega katoliškega prebivalstva in mladine, ki njenih krščanskih načel niso in ne bodo mogli omajati nikdar moderni krivi preroki.

Slovenski fantje in dekleta! Vam zlasti velja povabilo na mednarodni mladinski tabor v Ljubljani! Odzovite se vsi in pridite v takem številu, da bodo nasprotniki videli, kako močna je naša ideja v slovenskem narodu in kako brezuspešni so vsi napor, ki streme za tem, da bi naš slovenski narod zapeljali na napačno pot, v stran od pravice in resnice! Pokažimo, da vemo, za kaj gre, manifestirajmo javno svoje prepričanje, pokažimo, da je up vsakega naroda v mladini, v katoliški mladini, ki ima v Sloveniji ogromno večino in dobro vzgojena ter delavno podjetna obeta slovenskemu narodu najlepšo bodočnost!

Slovenski fantje in dekleta, pripravite se za te naše velike praznike, pripravljajte se nanje že zdaj! V našem najbolj razširjenem listu »Domoljub« vam bomo odslej v vsaki

številki dajali vsa potrebna navodila in nasvete. Preberite jih točno, da se boste lahko tiste dni izkazali kot strumna, disciplinirana vojska, ki bo vsemu svetu pokazala, da smo Slovenci na mestu tudi v organizatornem pogledu!

Tabor v Šmartnem pri Litiji

Kakor je bilo že najavljeno, priredi naše fantovsko okrožje s sodelovanjem dekliških krožkov celodnevni tabor na binkoštni ponedeljek v Šmartnem. Pokazati hočemo s svojim nastopom vsej javnosti uspehe, ki smo jih v kratki dobi svojega obstoja s smotnim in požrtovalnim delom kljub mnogoternim neugodnim okoliščinam dosegli, zlasti pa, da imamo voljo in sposobnost, nastopiti na mednarodnem mladinskem taboru v Ljubljani, ter tako doprinesiti po svojih močeh k dosegu proslavljenega vzvišenega ideala. Vsem našim prijateljem in somišljenikom pa kličemo: Na veselo svidenje v Šmartnem pri Litiji na binkoštni ponedeljek!

Blagoslovitev prapora v Naklem

V nedeljo, dne 22. maja bo prosvetno društvo v Naklem praznovalo blagoslovitev svoje nove zastave. Blagoslovitev bo takoj po šmartnični pobožnosti opravil g. kanonik Josip Šimenc. Kumovala pa bosta g. prof. Štrupi in gđna. Minka Bukovnik. Upamo, da se boste udeležili te prosvetne slavnosti v velikem številu. Fantovske odseke in dekliške krožke iz okolice prosimo, da pošljejo čim več zastopstva v krogih. Narodne noše so zelo dobrodošle! V veselje pričakovanju kličemo: Bog živi!

Prosvetni tabor v Poljanah

Z navdušenjem se pripravlja za nedeljo, dne 29. maja v središču Poljanske doline velik celodnevni prosv. tabor, združen s telovadnim nastopom. Dopoldne ob 9 bo sprevod skozi vas do župne cerkve, kjer bo na prostem sv. maša, nato prosv. tabor, na katerem govori g. dr. Basaj in

drugi. Popoldne ob 3 pa bo javna telovadba, nato prosta zabava. Pri vsej prireditvi bo igrala godba iz Logatec. — Pridite v Poljane na ta dan, pridite v krogih, v narodnih nošah, na okrašenih kolesih! Manifestirajmo za naša načela! Bog živi!

29. maja v Vodice

Mladina in njeni prijatelji, ta dan praznujemo v Vodicah. V sprevodu dopoldne manifestirajmo našo mladost, na taboru bomo potrdili naša načela. Popoldne bomo videli, kaj zmora naša mladina v telovadbi. Vodic vas čakajo, na dan bo to, mlad, vesel in močan. Pripravite se in pridite!

Savinjski tabor v Braslovčah

Kat. prosvetno društvo obhaja petdesetletnico svojega dela. 12. junija bo priredilo velik okrožni tabor, na katerem bodo nastopili vsi člani, članice, mladi, mladenke in naraščaj savinjskega fantov. okrožja. Nastopila bo tudi podzvezina orodna vrsta. Vsa Savinjska dolina se bo ta dan zbrala v Braslovčah. Pripravite kroje, zastave in narodne noše! Pridite vsi, od blizu in daleč, na tabor v Braslovčah!

Mladinski tabor v Veržeju

Ljutomersko fantovsko, dekliško in prosvetno okrožje prireditelji v nedeljo, dne 22. maja v Veržeju pri Ljutomeru velik mladinski tabor. Ta dan bo obenem tudi Salezijanski zavod v Veržeju proslavil praznik Marije Pomočnice. Dopoldne sprejem gostov na kolodvoru, nato sprevod na dvorišče Salezijanskega zavoda h kapeli Marije Pomočnice, kjer bo sv. maša. Popoldne slovesne večernice in procesija s kipom Marije Pomočnice. Po procesiji jav. okrožni nastop z lepim sporedom. Prijatelje katoliških organizacij in verno ljudstvo prijazno vabimo iz vse Frlekijske in iz sosrednega Prekmurja, da pridete ta dan v največjem številu na mladinski tabor v Veržeju, da damo mladini naše priznanje za trud in novih pobud za nadaljnje delo.

Romanje na Trsat

Tudi letos bo o binkoštnih prelepo romanje k Materi božji na Trsat, združeno z izletom po morju na prekrasni otok Rab.

Opozorjamo na to znamenito božjo pot vse, ki žele pri Mariji na Trsatu zadobiti duhovno

RAZNO

L. Ganghofer:

76

Martinji kloster

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

Za županovim ogradam je naletel na kopico mož in iz njihove srede se je čul kričeči Hanecerjev glas. Vedel je, kaj so možje reševali med seboj: županov uboj in Hilmtrudino smrt. Toda njegova živina je bila v nevarnosti, in kaj mu mar vse drugo! Tekel je in tek. »Počakaj no, da se pogovorimo!« je zavpil za njim Hanecer, toda Kepeleker je odmajal z glavo in tek naprej. Pot ga je pripeljala mimo razpadlega plota starega Gobla; zagledal je starca, ki je sedel poleg strešice na podrtiji svoje hiše »Hudi časi, Gobli! Hudi časi!« je zaklical kmet in tekel mimo.

Ko se je Gobl ozrl kvišku, je bila pot pred njegovim ogradam že prazna. Težko sopeč si je potegnil stavec z roko čez čelo, ošinil z zmedenim pogledom malo utico in se zasmel. Pri prvem svitu jutra je bil spoznal gosta, ki mu ga je bila pripeljala noč...

Pod strešico je zašumelo seno in s tresočim se glasom je poklical deček: »Dedek Gobl! Dedek Gobl!« Jezno je stresel stavec glavo in si zatisnil z rokami useša.

Nekaj časa je bilo tiho; potem je ječeče poklicalo zopet iz utice: »Dedek Gobl! Dedek Gobl!« in se utopilo v tihem ihtenju. Stavec je skočil kvišku, kakor bi hotel uiti zvoku tega glasu. Toda vsak korak mu je pomenil novo muko, v vseh udih mu je ležal mraz preteklih noči. Sredi dvorišča je obstal, in če je maral ali ne: oči so mu venomer uhajale proti utici. »Saj mora

biti lačen«, je zamrmral, »meni samemu pokajo rebrat!« Vzravnal se je in se ozrl čez šenarske pologe proti Vacemanovemu gradu. »Ti, tam! Prinesi hrane za svojo kri! Ali pa si mu izpil vso, kar je bilo tvoje v njegovem telesu! Ali je kapljica, ki jo še ima, od moje hčere?«

»Dedek Gobl! Dedek Gobl!« je tožil glas pod strešico.

Starcu so roke zadrhtele. Skozi luže je odhitel proti jablani in začel stikati po blatu za sadjem; pa ga je našel le malo; in še tisto črviivo. Ozrl se je po osutih vejah. Tri jabolka je še videl viseti tam gori in stresal je drevo, dokler ni priletelo zadnje na tla.

Dve jabolki je vrgel pod strešico; tretje je pridržal in ga vzdignil k ustnicam; toda brž je povesil roko in po kratkem odlašanju vrgel še to za onima dvema. »Pa jih vzemi — več ti ne morem dati!« Z vzdihom se je spustil na tram in si z rokami objel belo glavo.

28

Vprav tedaj, ko je rdeči jutrnji soj zadel skalna pobočja Untersberka, je stopil brat Švajker v kratki delovni kamizoli iz samotrice. Ebervajr je še trdno spal — in da tudi brat Vampo ni bil buden, se je dalo slišati. Le pater Valdrum je čul; iz cerkvice je vrel enakomerni zvok njegovega glasu. Švajker je obstal in se debelo razgledoval okoli sebe: prostrana krčevina je bila ena sama puščobna močvara in sneg je segal dol do vzhodja hriba. »Zdaj pa poglej! Bog se usmilil takšnih krajev!« je jecljal. »Pred dvema dnevoma še poletje in danes sili zima v duril!« Zamolkel bobot je pretrgal njegov samogovor; ko se je ozrl kvišku, je videl, da se je zaprašil na pobočju srebrnoblak oblak v zrak, in preden se je brat zavedel, kaj naj misli, je že prihrumela po strmini široka snežena reka in se razlila ob vzhodju

uteho, srčni mir in obilo svetega veselja; vse, ki žele za mal denar videti lepe, zanimive kraje ob morju, doživeti prijeten izlet z ladjo po morju na otok Rab in tam preživeti lepo praznično popoldne. Vozil bo posebni romarski vlak; polovična vozovina je dovoljna, vodstvo pa upa doseči pri velikem številu romarjev še večji popust. Potovanje bo stalo za najoddaljenejše potnike okoli 190 din, za bližnje razmeroma manj. Odhod romarjev bo binkoštno soboto, dne 4. junija zjutraj; domov dospjejo binkoštni ponedeljek zvečer. — Podrobna navodila dobi vsakdo zastoj, če sporoči svoj naslov po dopisnici na naslov: »Družina božjega svetca« v Ljubljani, Sv. Petra nasip 17.

Prijeli so nevarnega potepuha

Posestnik Vidmar na Mačkovecu pri Vačah je vstal nedavno jutro prav zgodaj. Ob hlevu, kjer so zložene butare, je našel svezjen raznovrstne obleke in več parov čevljev. Prod njim se je pojavil mlad človek v čedni rjavkasti obleki z usnjeno torbo. Rekel je, da je obleka njegova in njegove sestre, h kateri je namenjen. Med potjo pa ga je zajela noč, zato je moral tukaj prenočiti. Po kratkem razgovoru je stlačil tujec stvari v nahrbtnik in odšel proti Zagorju. Kmalu pa je moral kreniti v stran, kakaj že tisto dopoldne se je znašel na Vrhu nad Kanderšami v kolovrski župniji. V odsotnosti vasčanov, ki so bili zaposleni na polju, je stikal po hišah in kradel, kar mu je prišlo pod roko. Ljudje so ga zalotili in pričeli loviti. Zlobnežu je šlo za nohte, zato je streljal na preganjalce, kar pa pogumne Vrhovce ni oplašilo. Sledili so ga v dolino na Mlinšč, kjer se jim je ves upehan izgubil za neko stavbo. Zastržili so jo in poslali na Vače po orožnike. Vidmar z Mačkoveca je spoznal v aretirancu svojega nočnega gosta. Orožniki so mu vzeli samokres; nahrbtnik pa je bil že prazen in noče povedati, kje je odložil vsebino. Sodiijo, da mora imeti nekje v bližini kako skrivno zavetje. Kakor izveemo, ima potepuh na vesti še razne druge grehe. Orožniki so ga oddali v zapore litjskega sodišča.

Prežganje pri Litiji. »Micki je treba možec — to veseligr uprizori Prosvetno društvo na Prežganjem v nedeljo, dne 22. maja po 10 maki. — Prijatelji potopenega razvedrila iz vse okolice lepo povabljeni!

Iz raznih krajev

Prežganje pri Litiji. Ob pogrebu Lanišarjeve mame, Marije Bučar, izpod Janč, se je spet pokazala v lepi luči tista skupnost, ki veže naše ljudi brez oziroma, kateri župniji pripadajo. Pokojnico so prihajali kropiti ljudje od blizu in daleč, poklonili so ji lepih vencev in jo v obilnem številu spremlili na poslednji poti, kar je bilo užalosteni-ma otrokoma v tolažbo in so za te lepe dokaze sočutja vsem in vsakomur posebej hvaležni.

Ig. Sedaj vodi našo občino novi odbor z županom Merzelom na čelu. Na Igu in v okolici opravljajo važna javna dela. Na Igu dela okrajni čestni odbor, čigar odborniki je tudi naš župan, regulacijo in kanalizacijo vasi. Tudi razdrapane obč. ceste — zapuščena prejšnjega naprednega obč. odbora — bodo letos temeljito nasute s tolčenim gramozom, kar menda še niso bile, posebno ne pod prejšnjimi naprednimi upravami. Obč. ceste z Iga do lake vasi bo nanovo tako popravljena, da bo ena najlepših na Ižanskem, medtem, ko je bila pod prejšnjo obč. napredno upravo v takem stanju, da je bil na nekaterih mestih promet že

resno ogrožen. Pri Iški vasi regulirajo Iško, kar bo trajalo stopnjema nekaj let. Lake regulira banovina pod spretnim vodstvom nadst. g. Strancarja. Vsa ta javna dela so nujno potrebna in velike koristi za Ig in okolice. Toliko javnih del v Ižanski občini še lep čas ni bilo. Vsa Ižanska napredna fronta sedaj debelo gleda, kako je mogoče, da se toliko dela za napredek občine ravno sedaj, ko imajo občino v rokah nazadnjaški klerikalci.

Vodice nad Ljubljano. Šmarnogorskim zvonom, katerih 10 letnica bomo obhajali letos julija z veliko slovesnostjo na Šmarni gori, so se sedaj pridružile še nove orgle, ki se bile blagoslovljene 25. marca. Dne 23. marca, ko so šli vodiški fantje na Goro pripravljati vse potrebno za praznik blagoslovitve orgel, je prišel tja tudi skaruški cerkovnik Robida Janaz, ne sluteč, da bo to njegova zadnja pot na goro. Zadel ga je kap in nezvestnega so popoldne nesli z gore, pa je na vznjozi zelene Šmarne gore, ki jo je več let vsako nedeljo obiskoval in stregel pri mašah, izdihnil. Zahajajoče sonce mu je dajalo zadnjo luč in Šmarnogorska Mati božja je zrla na zvestega cerkovnika. Star je bil 75 let. Za kapjo je umrla v

NOVI GROBOVI

d Naj bo takrat moj zadnji vzdih: Češče-na si Marija! V Mariboru je umrl industrija-lec dr. Rudolf Franz. — Na Pobrežju pri Mariboru so pokopali podpolkovnika v pok. 62-letnega Milana Grebena. — Na Bučki pri Krškem je preminula 78-letna Komljančeva mama. — V Mariboru je zapustil svet učitelj v p. Peter Loparnik. — Na Mirni je vdano v Gospodu zaspala poštna upraviteljica Pavla Arko. — V Gornji Radgoni je izdihnil tesarski mojster Ivan Janšovec. — V Vojniku je odšla v večnost Marija Jost roj. Ledl. — V Celju je zapel mrtvaški zvon posestnikov ženi Mariji Rajer roj. Ferjančič. — V Begu-njah so djali v grob posestnika na Zgoči Jan-zeza Mohorča. — V Dravljah je umrl v 83. letu posestnik Jakob Črnivec. — V Zirovnici

je preminul Joža Crnilec. — V Središču ob Dravi so spremili k večnemu počitku Josipa Ravšla, brata g. župnika v Cirkovcih in g. kaplana v St. Ilju. — Pri Sv. Marjeti nize Ptuja so djali v grob davčnega upravitelja v p. Frana Zemljiča. — Na Vrhniki so pokopali soprogo gostilničarja in mesarja Ivanko Drašler roj. Čepon. — V Mariboru je umrl za posledicami kapi za slovenstvo zaslužen mož prof. Ivan Vesenjok, bivši minister in sedanji župan občine Košaki pri Mariboru. — V St. Ilju pri Misljinu je umrl 76-letni veleposestnik Ivan Cas. — V Zgornji Šiški je v Gospodu zaspala upokojenka tobačne tovarne Marija Kastelic. — V Ljubljani so umrli: Jožef Keršič, Franja Telavetž rojena Slana, postajenačelnik v p. Ljubomir Prezelj, mestni uradnik Franc Tomšič in Ludovika Handler. Naj počivajo v miru!

hriba pahljačasto vsaksebi. Nato zopet tišina. Počasi, ko droben dež, je padal beli prah in nekaj kamnov je neslišno poskakljalo na snegu.

»Vsi božji svetniki! Takšni kraj! Saj tu skače še sneg, kakor bi imel noge!« Švajker je hotel odhiteti v samotorico, toda pri vratih je obstal. »Če se ni prebudil sam — ga tudi jaz ne bom dramil! Potreben je spanja bolj nego lačni mrvice kruha.« V skrbih je pogledal na zameč pod hribom. »Zdaj pa na delo, da zabijem kole za plot!« Začel je iskati sekuro in jo našel z rjo pokrito na mestu, kjer jo je bil prejšnji opoldan spustil iz rok. »Seveda, nobeden je ni mogel pobratiti! je zagodel. »Eden samo moli, drugi samo je — drugega ne znata!« Zadel je sekuro na ramo in se nameril proti gozdu.

Tedaj je čul, da je poklical tanek glas njegovo ime: ko nenaden strah mu je spreletelo vse ude in obraz mu je temno zardel. Nekajkrat se je pogljal naprej, kakor bi tekkel za njim sam hudobec; potem je obstal in se počasi ozrl čez ramo. Pri samotorici je stala pastirica z belo prevezo okoli glave in s težko naloženim jerbasa na roki. Srečno zmedena je smejoč se pogledovala proti Švajkerju, ki se je odlašaje bližal. Ne glasa, ki ga je bil poklical, in ne dar, ki ga je prinesla, začudenje ga je prignalo bliže. Kakor umazana gosnica v pisani metuljček, tako se je bila prelevila Hincula. Okoli vitkega telesa ji je padalo ognjeno rdeče krilce in izpod zeleno pobarvanega životka iz ovčine so silili čisto obojeni konopelni rokavci, lepo nabrani in zarobljeni z živopisano volno. Postavila je jerbasa na tla in vzdignila pokrov. »Poglej, kaj sem prinesla!«

Niž ni pogledal jerbasa, njegove oči so visele na pastirici. Nekaj hipov je mokačala; ko pa brat ni maral ziniti kar nobene besede, je zašepetala: »Kaj deš, kako

je zapadlo gore! Danes ponoči je moralo biti hudo na planinah. Oče in mati sta se odpravila že davno pred svitom tja gor, prav res, in ko sem ležala kar tako sama, se mi je čas prehudo vlekel — in vidiš, tako sem naložila nekaj malega v jerbasaček in sem pritekla sem dol. Ti! Na naših rebreh, koliko je gori snega! Privzdignila je nekoliko krilce in si ogledovala obutev in nogavice, po katerih se je obešal sneg v napol razstajanih kepah; tudi njena obleka je bila po rebrah hudo zamočena.

»Otrok! Le kaj hodiš na takšno pot!« je očitaloče in v skrbih zajecjal Švajker. »Pa si vsaj že popolnoma zdrava?«

Pogledala ga je s svetlimi očmi, se prijela za obvezano čelo in se zasmejala. »Nekaj malega mi res še brni v glavi! Pa bo že nehalo! Jeli?« Iztegnil je roko in jo zopet umaknil. In vedno večje so bile njegove oči. Začudena se je ozrla Hincula vanj. »Kaj tako onegaviš?« Prijela je za jerbasa. »Poglej vendar sem in vzemi...«

»Odloži stvari tja pred vrata — jih bo že našel Vampot!« je bušil zdaj Švajker z besedo na dan. »Jaz ne maram ničesar! Ne koččka se ne dotaknem! In z eno besedo — tega mora biti konec! Konec! Tako ali tako! In delo me tudi čaka! In ne morem tu postajati in klepetati!« Vrgel je sekuro čez ramo, obrnil dekletu hrbet in odkobalil proti gozdu.

Trepetaje je stala pastirica na svojem mestu in gledala za njim; ustnice so ji drhte in solze so se ji usipale po licih. Ko je videla, da je začel Švajker delati, je vzela jerbasa, iztresla svoje darove pred vrata samotorice in se odpravila počasi v nasprotno smer proti drevju.

Na oni strani je kraj gozda vihtel brat sekuro; toda kolikorkrat je mahnul, se je ozrl čez ramo in zagodel pri alehernem udarcu po eno besedo: »Kaj takega! Ti

bila takrat mož in žena, oba že precej priletna zakonca. Ona je naenkrat zaslišala pod seboj čudno pokanje, naker je brž zakričala in zbežala ven. Za njo jo je uveril tudi mož. Komaj sta bila dobro zunaj, sta videla, kako se je bila začela pogrezati v tla, kjer je kmalu s strašnim trušjem izginila. Preiskava je dognala, da je hiša izginila v skriven hodnik, ki ga nihče ni poznal, ker so bili dohodi vsaj že zasuti. Hodnik je bil narejen že ob času 30-letne vojne, kakor pripoveduje ustno izročilo, vendar hodnika doslej niso še poznali. Spoznali so ga šele sedaj.

Idila ameriškega zločincea. S tibetapljenjem alkoholnih pijač je znani ameriški »gangster« Kid Tiger prikužil nič manj ko 52 milijonov dolarjev. Ko so mu prišli na sled ter zaplenili njegovo mor-narico — 29 ladij — je zbežal v Evropo in bival dalje časa tudi na Dunaju. A vse države mu pr-povedujejo bivanje na svojem ozemlju, četudi prosi ne zgolj zase mar-več tudi za 18 letno je-tično dekle, za katerega odravljenje je priprav-

februarju tudi Marija Dovjak iz Vodice, v marecu pa je smrt rešila trpljenja Janeza Govekarja iz Vodice in Mežnarjevega očeta Franca Kranjca iz Ulika. Na Jožefovo, 19. marca, je imel Fantovski odsek krasno uspešno akademijo. Tudi strokovnjaki so bili začuden zaradi dovršenosti in lepote izvajanih točk. Dal je ta nastop tudi novega ognja za priprave na Okrožni mladinski tabor, ki bo dne 29. maja v Vodicah. — Napredujemo pa tudi v drugih ozirih. Tako smo nedavno slišali v razglasilih, da bodo prodajali radio aparat, zarubljen menda zaradi neplačanih davkov. Vsekakor znamenje časa; pa nič čudnega, saj je v fari menda okrog 20 večjih aparatov na zvočnik. — Napredek je zadnje čase opaziti tudi na občinskih potih, ki jih nasipujemo; morda bi pa le šlo, saj korist bomo imeli le sami! Nikakor pa ne napredujemo pri elektriki. Že dve leti se jeze nekateri posestniki po vaseh, da bi radi napravili motor, pa ga zaradi nepopolne inštalacije ne morejo, dasi bi nam menda morale KDE speljati povsod do dveh hiš štiri žice. — Kot smo slišali, so občinske doklade povikane na 80% zaradi 3500 din, ki jih mora občina prispevati obrtni šoli v Mengšu. Za popravilo občinskih potov je določenih 5000 din, za ubožni sklad pa 12.000 din. Dohodke bo imela občina iz 80% doklade, iz trošarin, taksi in 6000 dinarjev od lova. Revno prebivalstvo, majhen proračun in majhni dohodki, pa velike potrebe. — In še tole: Največje breme naše občine je šenkovturnski dolg na šoli, ki ga je 244.500 din. Ta dolg bomo plačevali še 20 let. Če bi se mogli čim prej rešiti tega dolga, bi prihranili skoro enako vsoto na obrestih, ki bodo žrle našo občinsko blagajno.

Bučka. Pokopali smo Janeza Lekše iz Gor. Radulj, ki je dočakal komaj 37 let. Zapušča ženo in 5 nepreskrbljenih otrok. Bolehal je že več let. Večni mir! — V sredo smo spremili k večnemu počitku 87 letno Komljančovo mater. Bila je vzor slovenske katoliške matere, ki je svojih šest otrok vzgojila v strogo katoliškem duhu. Starejši sin je župnik v Prečni, drugi sin pa župan občine. Od hčera je ena učiteljica, druga pa poštarica. Pogrebne obrede so opravili č. g. dekan ob asistenci treh gg. duhovnikov in so ji ob odprtjem grobu govorili zadnje poslovinne besede. Pevci so zapeli pred domačo hišo, v cerkvi in na pokopališču žalostinke. Okrog njenega groba se je zbrala velika množica faranov in veliko ljudi iz bližnje in daljne okolice. Bog ji daj večni pokoj in večna luč naj ji sveti! Žalujočim sorodnikom naše iskrene

no sožalje! — Uzmoviki so se oglasili pri gostilničarju Selaku in odnesli harmoniko, nekaj perila in steklenico slivovke, drugih stvari se pa niso dotaknili, ker so bili prepodeni. Upamo, da pridejo ti nepridipravi kmalu pravici v roke.

itd. Le Bog ve, koliko je rajni dobrega storil. Naj omenimo le njegove žrtve za nove zvonove!

Majnik

Po livadah se spreha
z angeli Kraljica maja,
kamor stopi, vzklje cvet.
Bisere v pomladni rosi
ji nevidna roka trosi,
gaj z zelenjem je odet.

Maldo jutro v svitu zarje
zališa šmarnične oltarje,
luč prižiga sončni žar.
Kadar dan zaide v sence,
zvezde zbirajo se v vence,
Njej srebrni se lune čar.

Polja, gozdi in dobrave
ji pošiljajo pozdrave
ter se klanjajo ji v čast.
Združeni glasovi petja
kličejo Kraljici cvetja:
»Blagoslovi zemlje rastle!

Limbarski

Zgoša pri Begunjah. Po dolgi in mučni bolezni nas je zapustil Ivan Mohorč, pd. Krofičev ata, star 79 let. Rajni je bil oče 21 otrok, od katerih jih živi še 14. Ena hčerka je usmiljenka v Ljubljani. Pokojnik je bil izredno dober in delaven mož; cerkveni ključar, predsednik prosvet. društva, odbornik pri posojilnici in pri občini, zvest naročnik Domoljuba

Za sveto leto je poromal tudi v Rim. Bil je mož molitve in pogumen borec za pravice Cerkve in naroda. Vse ga je spoštovalo. To se je videlo ob pogrebu, kjer ga je poleg dolge vrste sorodnikov spremljalo k večnemu počitku tudi obilo drugih njegovih prijateljev. Pokoj njegovi plemeniti duši! Preostanim naše sožalje!

Raka pri Krškem. Na Florijanovo je v rani uri ogenj upepelil Butarovo hišo v Raškem vrhu. V par letih je to že tretji požar na istem kraju. — Prošlo nedeljo so imeli naši najmlajši svoj dan. Zgnili so se k prvemu sv. obhajilu okrog obhajilne mize. — Za birmo je okusno prenovljena kapela v Blatniku, pa tudi kaplanija je dobila novo lice. — Na Ordrem je odšel v večnost Jožef Zorko. Pokoj njegovim dušam!

Sv. Florijan nad Pečami. Že nad 400 let je stara podružnica sv. Florijana, katero so naši davni predniki zgradili v gozdnem zatišju, visoko nad svojimi domovi. Cerkvica je veljala v prejšnjih stoletjih za priljubljeno romarsko svetišče, kamor so prihajali verniki od blizu in od daleč. Pa tudi danes ljudje še vedno radi pridejo k cerkvenemu opravilu, ki je na Gori pri sv. Florijanu običajno v nedeljo, dne 15. maja. Kakor lani, tako nameravajo tudi letos počastiti svojega zavetnika gasilci iz Moravč, Peč, Vač in Kanderš. Vabimo pa tudi druge, naj se nam ta dan pridružijo v čiščenju mogočnega priprošnjaka zoper požare.

Dolenjske Benetke. Lep je bil pri nas dan sv. birmo. Bog daj, da bi ta dan milosti rodil bogate sadove tako pri birmancih, kakor tudi pri omih, ki jih razen na take dni, bolj redko vidimo v cerkvi. — Pri nas že vse kosi, kakor o kresu. Pa ne, da bi bilo seno in detelja zrela, ampak ker živina naravnost strada. Če hoče kmet živino prodati, so cene tako nizke, da si kmet potem ne more nabaviti druge. Pa ne le živina, tudi ljudje stradajo marsikje, kjer je bilo včasih kruha v obilju. To so žalostne posledice lanske slabe letine. Daj Bog, da bi bila letos boljša!

Lom. Na sv. Florijana je umrla Marija Rozman — Žitnikova mama iz Zg. Loma, mati podžupana svetokatarske občine, bivša gospodinja in posestnica največjega lomskega grunta. Bila je dobra gospodinja, globokoverna žena, zvesta članica Marijine družbe in tretjega reda, znana po veliki darežljivosti do revežev. V njeno domačo hišo so zahajali od nekdanj kot

ljen žrtvovati vse svoje premoženje. Sedaj se namerava zateči v malo gorsko republiko Andoro v Pirenejih, ki je sama pravi raj tihotapecev.

Žejni Danci. V hotelih mesta Kodan: (Kopenhagen) na Danskem ima vsaka soba poleg vodne cevi napeljavno tudi posebno cev, da si gost lahko natoči penečega piva.

Bog vedi, zakaj? »Zakaj se pa vaši otroci venomer jokajo?« — »Bog vedi, zakaj. Saj jih venomer tepe-mo, da se ne bi, pa nič ne pomaga.«

20 milijonov dolarjev dobi Američan Robert Wadlow, ko doseže 3 metre višine. Zaenkrat je star 19 let in meri 2.63 metra. Zdravniki so ugotovili, da ima ta mladi velikan kar dva želodca, dvojne možgane in dvojno vrsto zob. Na vseučilišču študira za advokata, ima svojo posebno spalnico in šolsko klop in se dan za dnem trudi, da se potegne še za 37 cm. Kajti tedaj dobi od neke filmske družbe 10 milijonov in od zavarovalne družbe drugih 10 milijonov dolarjev. — Ko jih bo dosegel, metre in dolarje namreč, vam bomo že sporočili.

leta okrog ko lišček — rdeča in zelena in lisasta! Kaj takega! To je že od sille! Če jo kdo sreča — od Vace-manovih sinov kateri... Komaj je segla Švajkerju ta misel v glavo, mu je zdrknila sekira iz rok. V dolgih skokih, da je pri vsakem čkoraku brizgnila voda iz mokrega mahu, se je pognal čez goličavo. Pri prvih drevesih je ujel pastirico, jo pograbil za roko, jo tresel in rdeč od jeze sigal: »Dekle! Ti nesrečno dekle vendar! Kako moreš takšna letati okrog! Poglej, poglej vendar, kakšna si!«

»Kakšna neki! Kaj ti je?« je potožila Hincula. »Mislija sem vendar, da se bom lepo napravila! Saj si me vedno ošteval...«

»Lepo? Tako? Lepo? Cakaj, napravil te bom lepo...« Z eno roko jo je trdo prijel, se sklonil in segel z drugo globoko vblato. Urno je potegnil čez Hinculin obraz — in njegovi razkrojeni prsti so zopet segli v umazano barvo. Ni trajalo dolgo, pa je bila pastirica od temena do konca krila videti takšna kot brat Vampo takrat, ko je bil v močvari ob Ahi ujel prašička in mu je Švajker zaklical: »Brat, groza me je pred teboj!« Toda zdaj je bil brat Švajker te zamazane podobne zelo vesel. Olajšano se je oddahnil, zadovoljen prikimal in si obrisal roke ob obleko. »Tako otrok, zdaj greš pa lahko v miru domov!« Dregnil je pastirico, naj odide. »Zdaj se te nihče ne dotakne!«

Medtem ko je Hincula z od sebe iztegnjenima rokama, drobnimi koraki, ilhteč in smejoč se obenem stopila v gozd, je odbitel Švajker vesel, kakor bi bil storil prav posebno dobro delo, proti samotnici. Se ni bil dospel do vrat, ko mu je zadonel na uho Vampotov tar-najočih glas. »Kaj pa ima že zopet?« je zagodel in preskočil kupček presnega masla, kruha in sira, kar je bila Hincula naložila pred prag. Vampotove tožbe so

prihajale iz jedilne shrambe; ko je stopil Švajker na prag je zagledal brata, ki je klečal v svoji, od medu popackani kuti na tleh in obupno vil roke.

»Poglej nesrečo — najhujše, kar nas je moglo še zadeti!«

»Kaj vendar, kaj se je zgodilo?«

»Ponoči nam je izteklo vse mašno vino!«

Švajker se je prestrašil in zardel. Ko je sinoči prišel po okrepčilo za Ebervajna, je bil v naglici pozabil zapreti pipo. S šlenki je začel trkati po sodu, od vrha navzdol — votlo je bobnelo.

»In zdaj povej, brat,« je začel zopet jadikovati Vampo, »povej, kaj naj zdaj počnemo? Ne kapljice vina pri hiši! Ne kapljice! Zdaj lahko vse zapremo in poročemo amen! Kraji so to, Bog se usmili!« Med vzdihom stoki je začel naštevati vse nesreče in nezgode, ki so doletele njega in brate, odkar so stopili v Gaden. »In včeraj,« je končal, »kaj se mi je včeraj pripetilo, tega še ne veš! Človeku se je žijo lasje!«

Švajker je poškilil proti Vampotovi pleši.

Brat Vampo si je potegnil z roko čez lesketajočo se marogo strdi na svojih prsih in poduhal prste. »Takšen med, kakršen je bil ta, sladek in dišeč! Le poduhaj!« Dvignil je roko. Zivo je začel pripovedovati o divjem ulju, ki ga je bil našel v gozdu, in o svojem sinočnjem potu, ko se je namenil, da vzame čebelar med.

Kmetje!

**Vaša stanovska organizacija je
Kmečka zveza!**

stalai prijatelji naši katoliški listi: »Domoljub«, »Bogoljub« in več drugih verskih listov. Pokopana je bila ob številni udeležbi v petek, dne 6. maja.

Borovnica. V nedeljo 15. maja bomo pri nas slovesno posvetili nove bronzaste zvonove. Obrede bo opravil g. vrhniški dekan Janez Burnik. Slovesnost se prične ob pol 10. Dolgo smo si želeli novih zvonov. Sloja in darežljivost faranov je zdaj to našo željo uresničila. Naj bodo novi zvonovi glasniki ljubezni in bratstva v naši fari!

Sv. Katarina - Zasip. V našem zadnjem poročilu o novih zvonovih pri sv. Katarini je bilo par netočnosti. Zvonov ni vzela vojna, ampak sta bila pred par leti ukradena. Tudi ne drži, da bi zvonove naročila srenja, temveč je nove zvonove na račun neke odškodnine pri KID naročil posestnik Jurij Vidic iz Zasipa 32.

Nemška Loka pri Kočevju. Peto nedeljo po veliki noči, 22. maja, bo zopet slovesno žegnane pri Mariji Tolažnici v Nemški Loki. Par let nataj so bila zamrla romanja k tej sloveči božji poti na Kočevskem, ker ni bilo domačega duhovnika. Sedaj je pa zopet preskrbljeno za vse tri romarske nedelje: t. j. 5. nedeljo po veliki noči, nedeljo pred, sv. Margareto in nedeljo po sv. Simonu in Judu. Marijini častilci in ljubitelji božje poti Marije Tolažnice v Nemški Loki, pridite in postreženi boste glede službe božje in sv. zakramentov!

Preska. Preteklo nedeljo je bil občni zbor hranilnice in posojilnice. Tudi v preteklem poslovnem letu je hranilnica dobro delovala. Zato ji ljudstvo vrača zaupanje. Hranilniški vlog so letos vložili že 168.900, dvignili pa je 160.369 din. Občni zbor je sklenil, da se bodo hranilne vloge obrestovale po 4%. Zato vemo, da se bo ljudstvo še bolj oklenilo naše hranilnice. Občni zbor je daroval za cerkev v Preski 5250 din. Oklenimo se trdno tega našega zavoda, ker bo dobiček prišel v prid našemu ljudstvu zlasti še naše župne cerkve.

Dobrepolje. Odkar so naše kmetijske hranilnice in posojilnice pričele v vsem razmahu nemoteno delovati, se opaža tudi pri naši hranilnici in posojilnici, da se vrača zaupanje. V naši hranilnici je živahen denarni promet. Vloge stalno naraščajo, četudi morajo prav sedaj naši kmetovalci kupovati krmo za živino, ker jo je uničila toča. Istotako se izdajajo našim članom

posojila, da si tako gospodarsko kot finančno odpomorejo. — Pretekli teden je dospela končna rešitev priziva, ki ga je vložila občina Račna na svojočasno odločbo kr. banske uprave proti graditvi šole na Vel. llovi gori. Prizivu se je ugodilo, ter se bo šola zgradila kot je bilo prvotno zamišljeno na Mali llovi gori, vendar se je pa banovina ozirala tudi na želje ljudstva. Upamo, da nam bo oblast poslala čim prej novo učno moč, ki bo poučevala v že pripravljeni zasilni novi stavbi.

njič je bila v cerkvi letošnjo veliko noč na Brezjah pri Mariji Pomagaj. Bila je za reveže nenavadno darežljiva. Zato pa tudi priljubljena daleč naokoli. Zato so ljudje od vseh strani hodili dobro mater kropit, kakor da je v vasi žegnanje in lepo vreme. N. v. m. p!

Iz naših društev

Martinj vrh. Naše mlado prosvetno društvo živahno deluje v splošno zadovoljstvo prebivalstva, ki z veseljem opaža, da so dobre društvene prireditve res izvor pravega in lepega družabnega življenja. Na belo nedeljo smo uprizorili Savinšek-Sornovo igro »Grčec, pristno kmečko povest iz domačega gorenjskega okolja. Pri polnoštevem obisku je predstava lepo uspela, kar bo našim igralcem-začetnikom gotovo v prijetno zavest, še bolj pa v spodbudo za nadaljnje delo. Igro bomo ponovili v nedeljo, dne 15. maja ob 4 pop. na odru Prosv. društva v Železnikih, na kar opozarjamo vse naše prijatelje in ljubitelje ljud. gledališča.

Ig. Fantovski odsek in dekliski krožek na Igu priredita v nedeljo, dne 15. maja ob 3 popoldne

telovadno akademijo, na katero vabimo domačine, pa tudi od drugod vabljeni vsi prijatelji naše mladine.

V Smarju pri Grosupljem bodo v nedeljo, dne 15. maja gostovali igralci Prosvetnega društva iz Preserja ob 3 pop. z dramo iz svetovne vojne »A njega ni...«.

Dobrunje. Skupina bojnikov priredi v nedeljo, dne 15. maja ob 10 letnici odkritja spomenika padlim vojakom spominsko svečanost. V podružnici pri Sv. Urhu bo ob 9 sv. maši in govor, kar opravi bivši vojni kurat, trnovski župnik g. Janko Cegnar. Po maši bodo pred spomenikom molitve za padle žrtve svetovne vojne. Pevci zapoje »Oj Doberdoba«. Sledi lepa deklamacija in nato govor glav. tajnika Zveze g. Lukeža iz Ljubljane. Tovariši bojnikov, pridite polnoštevilno! Pripeljte s seboj svoje odrasle domače, katerim moramo pokazati, da bojnikov še nismo pozabili svojih padlih tovarišev.

Trebnje. Tudi letos so nas člani naraščaj. niki Rdečega križa razveselili z lepo igro »Princeska in pastirček«. Uprizorili so jo 8. maja popoldne v Prosvetnem domu. Polvala mladim igralcem. — Krajevna kmečka zveza v Trebnjem je v nedeljo 8. maja imelo svoje veliko zborovanje. Nastopila sta govornika iz Ljubljane in Novega mesta. Kmetije, držimo se besed, katere smo slišali! V boj za našo kmečko skupnost!

Št. Jurij pod Kumom. Občni zbor Krajevnice kmečke zveze, 8. maja, je bil združen s kmečkim zborovanjem. Polna dvorana je dala dokaz, da so kmetje zavedajo pomena kmečke zveze in so se začeli z veseljem oklepati. Pevci Ignacij, svetnik Kmet. zbornice, je zborovalce navdušil s svojim govorom in jih živo preprčil o važnosti in potrebi kmečke organizacije. Živahna debata, v katero so navzoči po govoru posegli, je pričala, da se kmetje vedno bolj resno zanimajo za kmečka vprašanja. — Prosvetno društvo zaključilo svoje delovanje z akademijo, ki jo priredi 15. maja po ličanjah dekliski krožek. Na sporedu je igra, telovadba, deklamacije, govor in petje.

Lom. V nedeljo, 15. maja priredi dekliski krožek prosvetnega društva lepo igro »Skritostna zaroka in obenem s tem praznuje materinski dan. Predstava bo ob 3 popoldne. Tudi fantovski odsek je pozimi pridno deloval, imel redne sestanke ob nedeljah in pokazal pri tek-

Dr. Fr. Trdan:

Spomini na Ameriko

Popoldanski dež ni skoraj nikogar zadržal doma. Kdor je le mogel, je pobihal na prostrano jaso sredi zelenega gozdiča, okrog 30 km izven mesta. Po svoji zunanosti spominja Puritas Springs na naš Ljubljanski Tivoli. Šumna godba, električni vrtiljaki in gugalnice že od daleč nanašajo kraj razvedrila, zabave in veselja. Kakor pred dobrim tednom v parku Maple Gardens, tako so tudi tukaj postavili stojnice in kuhinje in prodajali pecivo, golaž in kranjske klobase. Čisti dobiček je bil namenjen za stroške narodnega vrta. Sredi jase se je dvigal visok oder z mikrofonom in sedeži za godbo in goste. Okrog odra pa so se vrstile mize, stoli in klopi.

»Gostje so tukaj!« je po mikrofonom naznanil g. Anton Grdina. V hipu je vse zašumelo in se zgrnilo okrog govorniške tribune. Na obrazih številne množice je ležalo radovedno pričakovanje. Govorili niso o drugem kot o Ribnici, o ribniški dolini in o ribniški suhi robi. Na programu je namreč stala kot prva točka o prebivalcih na luni — predava Ribničan.

V hipu zavladala sveta tišina. Oči vseh se zapičijo v oder, glave se nemo stikajo in sklanjajo, ušesa napenjaajo. Nemo in z običajnim nasmeškom na ustnih hodi tudi g. Grdina po odru senj ter tja in motri z orlovskim očesom nepregledno množico.

K mikrofonom stopi srednje visok in koščen mož petdesetih let. Nosi se preprosto in domače in ne gleda veliko na svojo zunanost. Dolgi nos, ki meče senco na pol obraza, nekoliko ublažuje z zlatom obrobljen ščipalnik, ki hkrati zastira košate trepalnice in globoko udrite oči. Po svojih besedah, gibih in kretnjah razodeva v polnem obsegu rod, iz katerega je izšel. Dobrodušen Ribničan je od nog do glave po svojem

duhu in sren. Njegova duša je kakor vrhni planinski studenec, ni treba globoko kopati in grebsti, da se prikaže čuvstvo. »Otrok moj,« so v mladih letih šepetale materine ustnice, »ti imaš očetovalo telo in moje srce.« Zato je povsod dobro došel. Tudi tisto popoldne je bilo tako.

»Torej o ljudeh na luni bi radi slišali? Poslušajte!«

V vlak, ki vsak dan trikrat prevozi dolgo pot od Kočevja do Ljubljane, sta se nedavno peljala dva izobražena. Pogovarjala sta se o tem in onem in prešla slednjici tudi na luno in njene prebivalce. Poleg njiju je sedel Ribničan in zvesto prisluškoval. Ko pa čuje o ljudeh na luni, se ne more več vzdržati, radovednost ga premaga in kljub neki prirojeni plahosti vpraša:

»Kaj, da so na luni ljudje?«

»Seveda! Ali tega še ne veste?«

»Ne, še nikdar nisem kaj takega slišal! Kaj mislite, koliko jih pa bo goto?«

»Po najnovejšem štetju jih je ravno deset milijonov.«

»Deset milijonov? Ubogi ljudje! Preteto mora biti drejše, kadar je zadnji kraječek!«

Petnajststisočglavi množici je zaigralo srce in smeh jih je zlezel na lica. Ko govornik preneha, so zgrgnejo okrog njega ožji rojaki iz Ribnice, Gorenje vasi, Hrčevce, Jurjevice in Otavice, mu prožijo roke in molednejejo:

»Lepo vas prosimo, povejte še kakšno!«

»Nič kaj rad ne pripovedujem, saj tako nič ne verjamete.«

»Seveda verjamemo! Danes vse verjamemo!«

In govornik se je znova udal. Na oder je privlekel požrešnega medveda in neustrašenega peska, naslikal je veliki ribniški požar in prikazal mladega solarčka, ki je na poti v sejem namesto izgubljenega psa za teletom lajal. Takega veselega razpoloženja Puritas Springs menda še ni videl. Navdušenje za proslule Ribničane je tisto popoldne doseglo višek. Na po-

budo znanega domoljuba Johna Gornika so pozneje sklicali v Knavsovo dvorano celo dva izrazita ribniška večera. Tedaj je ribniški gost orisal zgodovino ribniške šegavosti, g. Anton Grdina pa je v filmu prikazal ribniško suho robo in dolenjaške lončarje.

Zabavnemu delu je precej nato sledil poučni. Pod vodstvom g. Albine Novak so prikorakale v areno uniformirane članice Slovenske dekliske zveze. Nedopovedljivo lep prizor! Pri nas v starem kraju ne poznamo tako pestrih krojev. Ko so proizvajale rajalne vaje, so se vse mavrične barve prelivala druga v drugo. Nastop strumen, vaje dovršene, disciplina vzorna! Samo pogled načelnice je zadostoval in v areni se je velikanski križ prelil v venec, zvezdo, trikotnik, četverkotnik, verigo. V splošno zadovoljnost so morale vse poedine točke ponoviti.

Tretja točka je obsegala slavnostni govor o našem velikem misijonarju Baragi. Govornik je hotel pokazati škola Barago kot zavednega in vnetega Slovenca: »Kot vnet in marljiv duhovnik je Baraga prodril v dno duše svojega ljudstva in porabil vsako priliko, da da tej ljudski duši tudi primerne hrane, da jo oplemeni in dvigne z umsko in srčno izobrazbo, ki temelji na blagodejni materinščini. Zato je poleg ožjih stanovskih opravil, poleg vsestranskega dela v cerkvi, v spovednici in na prižnici, uspešno deloval tudi na vzgojnem in slovenskem polju...« Komaj pa so iz mikrofona izveneli zadnji stavki, nastane pod odrom vseprek šum, ropot in direndaj. Poslušalci vstajajo, zapuščajo sedeže, prevračajo stole, beže. Tudi oder je že prazen. Tedaj pograbi g. Grdina govornika za suknjič in zakliče: »Nehajte, bežite, je že skrajni čas!«

Na pohodu je bila strašna nevihta. V daljavi se kopčijo sivi oblaki, strele švigajo, dež lije curkoma. Hudournik se je v trenutku napolnil, potok je stopil čez bregove, odnesel most

Na obsežnih travnikih se je pasla črna marogasta živina. To pasmo sem opazoval povsod, koder sem hodil. Pravijo, da ji ti kraji in to podnebje najbolj ugaia. Po 40 do 50 glav je videti skupaj. Staro in mlado, konji in govedo — vse se druži v najlepši bratski ljubavi kakor nekdaj v raju. Cene goveji živini so nekeake take kot pri nas. Zato so farmarji tožili: davki veliki, domači pridelki pa skoraj brez vsake vrednosti! Povsod ista, pesem!

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Nov redilni prašek

»T. EDIN« za prašiče. Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadostuje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek 6 din, po pošti 12 din; 3 zav. po pošti 24 din. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ulica 1.

Dekle za kmečka dela sprejemem. — Poljane 10, St. Vid nad Ljubljano.

Trajna ondulacija

40 Din z najnovejšim aparatom, 6 mesečna garancija, samo frizerski salon »Pirc«, Ljubljana, Sv. Florijana ulica 6.

Hiša z velikim sadnim vrtom v Sv. Valburgi naprodaj Poizve se v Smledniku št. 32.

13 instrumentov

uglašanih za godbo, proda po nizki ceni gasilska četa Grmovlje, Krško, p. Škocijan.

Čevljarški pomočnik

išče službo. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 7183.

Radi selitve

naprodaj visoko prtilična dvostanovanjska hiša, šupa, drvarnica, sadni, zelenjadni vrt ob banovinski cesti Kamnik. — Vprašati: Pečar, Hraše 60, pošta Smlednik, Gorenjsko.

Hiša z obdelano njivo, vrtom ugodno prodam. — Studa 22, Domžale.

Posestvo blizu kolodvora Radobova vas, v Dulih takoj proda Fajdiga Jožefa, Praproče 5, p. St. Vid pri Stični.

Kolesa najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550.— naprej. — Nova trgovina, Ljubljana, Tyrševa cesta 38, (nasproti Gospodarske zveze).

Ugodna prilika

za nakup hiše, v kateri je pekarija, v večjem letoviškem kraju, poleg kolodvora. Cena nizka. Poizve se v pisarni Konzuma, Ljubljana, Kongresni trg 2.

Štedilnik kupim. Ponudbe na Domoljuba pod »Rabljen štedilnik« 7508.

Pozor! Dne 14. maja ob 10. uri bo pri sodišču Ribnica dražba hiše št. 7 na Paki-Struge z nekaj zemljiškimi parcelami, cenjena Din 65.000.—, najnižji ponudek Din 34.000.—, vadij Din 6.500.—.

Prodaj posestvo

lepo, malo, v Bučki gore št. 83 pri Kozjem, oddaljeno 10 minut od glavne ceste. Pojasnila dobite pri Stermecki, Celje.

Vseh vrst oblačil

v ogromni izbiri moškega sukna, perila i. t. d. kupite najceneje pri Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.

Vsakovrstno seno

naprodaj. — Glince Tržaška c. 93.

Kolesa MSU

damska in moška, letošnji najnovejši model, dobite pri Pepi Krmelj, Celovška 114.

Avto dobro ohranjen, 60 konj, pripraven za gasilce, se proda istotam po zelo nizki ceni, tudi na hranilne knjižice, radi pomanjkanja prostora.

Kmečko posestvo

na Notranjskem, obstoječe iz hiše, gospodarskih poslopij, 5 ha njiv, 16 ha travnikov, 11 ha pašnikov ter okrog 8 ha jelovega in bukovega gozda, ob ban. cesti, 1¹/₂ ure od želez. postaje, se radi preselitve pod ugodnimi pogoji proda. Primerno zlasti za živinorejo, kjer se redi 8—10 glav živine, ob pašnji tudi več. Naslov se poizve pri upravi lista pod »Ugodna prilika 808/7346«.

Hiša v najem

oddam, pripravno za obrt ali trgovino. Prodaj skoraj nov vozček (zapravljenček) J. Naglič, Sp. Brnik št. 60, Cerklje pri Kranju.

Mošova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pižmo. Cena 1 steklenički za 150 litrov Din 20.—, po pošti Din 35.—, 2 steklenički po pošti 55 Din. — Prodaja Drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ulica 1.

Striskalnico majhno, novo, za sadje in novo trkalnico (Schleudermaschine) prodam. — Rudolf Jurman, grad Vin. gorica, Trebnje.

Klapca na kmetijo sprejemem. — Kos Lovro. Savlje št. 5 pri Ljubljani.

Klapca za malo kmetijo sprejemem. — Fr. Zorec, Dravljica 21, Ljubljana.

Mlin in žaga z malim poslovom na prodaj v lepem prometnem kraju v bližini Ljubljane. — Naslov v upravi Domoljuba pod št. 7097.

Dekle vajeno kmečkih del, sprejemem. — Janez Zdešar, Suica 19, Dobrova pri Ljubljani.

Klapca za poljska dela in k živini sprejemem, plača 250 Din. Zavašnik, Vič 24, Ljubljana.

Dekle, pošteno, vajeno vseh kmečkih del, sprejemem. — Florjančič, Dravljica št. 34, St. Vid nad Ljubljano.

DROBTINE

Preklinjanje naj se prepove. Poljski katoliški časopisni urad je začel velik boj zoper preklinjanje v poljskem narodu. Ta dopisni urad, ki se s kraticami imenuje »KAP«, ima ozke stike s katoliškimi škofi na Poljskem, kateri so to prizadevanje odobrili. Članek naglašja, da je preklinjanje na Poljskem zelo razširjeno in da je vsekakor treba zoper to grdo razvado nekaj ukreniti. Članek pozivlja poljsko vlado, naj posnema zgled Italije, ki je pred kratkim prepovedala v Italiji vsako javno izrečeno kletev. Nekaj takega naj se ukrene tudi na Poljskem ter naj se vsako grdo preklinjanje kaznuje

z denarno globo, ker je to grd znak neotesanosti. Kaj bi neki rekli poljski časnikarski tovariši, ko bi prišli k nam, kjer bi videli, da Slovenci sicer nimamo kdo ve kako grdih kletvic, da pa si jih tako radi izposojujemo od sosedov z vseh štirih vetrov matere zemlje. Te pa so mnogo grše, kakor so slovenske in poljske skupaj.

Zdivjani biki v Carigradu. Anatolaki živinorejci je poslal pred kratkim celo čredo svojih bivolov v carigradske kladnice. Ko so živali prignali ob Bosporu v mesto Skutari, kjer je silen višav in ropot na ulicah, so se živali začele plašiti. Trije veliki bivoli so zdivjali docela ter se nazadnje pognali v mrzle valove. Morski tok je živali gнал naprej, dokler niso čez kako uro

Izjava. Podpisana izjavljam, da bom proti vsakemu sodno postopala, ki bi razširjal o meni neresnične in izmišljene vesti. Gams Lojzka, Ljubljana, Črna vas 167.

V vsako hišo »Domoljuba«

priplavale na suho na evropskem bregu, tam, kjer stoji blizu nekdanja suhanova palača. Tukaj je zdivjana žival najprej naletela na staro ženko ter jo precej poškodovila, da so jo morali prepeljati v bolnišnico. Potem je žival divjala naprej po carigradskih ulicah, dokler policija ni postrelila dveh zdivjancev. Tretji pa se je medtem sam umiril, nakar so ga ujeli in gnali v kladnico, kjer ni ušel svoji usodi.

NAZNANILA

n Praznik Marije Pomočnice kristjanov na Rakovniku bomo letos obhajali v nedeljo, dne 22. maja. Romarji, poslužite se nedeljske povratne karte (od sobote opoldne do ponedeljske opoldne). Karte pa ne smete oddati na ljubljanski postaji, marveč jo dobro shranite za povratek domov.

Dvodnevne duhovne voja za dekleta, ki so zaposlene v tovarnah, bodo v Domu Device Mogočne binkošne dni od 4. junija ob 8 zvečer do 7. junija jutraj, tako zgodaj, da bodo udeležence mogle odpotovati s prvimi vlaki. Oskrbnina 80 din.

Duhovne vaje v Domu Device Mogočne bodo za meščanske gospe od 1. do 3. julija. Za gospodične učiteljice in uradnice od 9. do 13. julija. Pričetek prvi dan ob 6 zvečer, sklep zadnji dan jutraj. Oskrbnina znaša 100 din. Prijave sprejema: Predstojništvo Lichtenthurnovega zavoda, Ljubljana, Ambrožev trg 8.

n Misijonisti Knobleharjev zavod (Dravljica) proslavi 80 letnico Knobleharjeve smrti v nedeljo, dne 15. maja v župni cerkvi v St. Vidu nad Lj. s štirimi misijonskimi pridigami in slovesno sveto mašo za misijone. Govoril bo ob 6 univerzitetni profesor g. dr. Lambert Ehrlich, ob 8 stolni župnik in kanonik g. dr. Tomaž Klinar, ob 10 misijonar pater Stanko Dobovšek, rektor Knobleharjevega zavoda. Isti bo imel popoldanski govor pri šmarnicah ob pol 3. Misijonski prijatelji vabljene k molitvi in darovanju za misijone!

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,

(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge
na j u g o d n e j e

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive, obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%,

Din. 40.000:-

denarnih NAGRAD

H kateri točki navodila o uporabi Radiona spada posamezna slika?

Navodilo za pranje z Radionom, ki je tiskano na hrbtni strani vsakega zavitka, ima 6 točk. Potrebno je, da točno doženete, katere točke Radion navodila predstavljajo te slike. Vzemite v roko zavitek Radiona in prebrskajte pazljivo vsako točko navodila, pa ga primerjajte s temi slikami. Nato vnesite v prazne kroge na teh slikah številko tiste točke, ki po Vašem mnenju spada k posameznim slikam. Napišete v spodnjem desnem kotu tega oglasa žiljivo Vaše ime in natančen naslov. Izrežite cel oglas in ga pošljite kot tiskovino v odprti kuverti frankirano s 25 para brez vsakega drugega obvestila na: Jugoslavensko d. d. Schicht-Lever, oddelek reklama, Osijek.

POZOR: Poslednji rok za vpošiljatev je 31. maj.

1. nagrada	Din. 10.000.-
2. nagrada	„ 5.000.-
3. nagrada	„ 3.000.-
4. nagrada	„ 2.000.-
200 nagrad po	„ 100.-

Skupaj Din. 40.000.- za pravilno rešitev!

Ugotovitev pravilnosti rešitev, zbiranje in delitev dobitkov izvrši posebna ocenjevalna komisija, katere člani so:

Dr. Mato Perić, kr. javni notar
Kamil Krvarić, direktor „Hrvatskega Lista“
Inž. Ante Šafner, direktor Jugosl. d. d. Schicht-Lever
Dragan Gregurović, šef reklame Jugosl. d. d. Schicht-Lever

Glavni dobitniki bodo objavljeni 19. junija.

Navodilo o uporabi obeta pri nagradnem tekmovanju dobitnik, točna izpolnitev istega pa prinaša uspeh pri pranju perila!

RADION

pere sam – pere prizanesljivo

Ime in priimek: _____

Kraj: _____

Ulica in številka: _____

Benovinar: _____

BRZOJAVI! Prispela so originalne
„DEERING“ kosilnice najnovejšega
Fr. Stupica, železnina
 Ljubljana, Gosposvetska cesta 1.

Lanske počitnice je bilo neki družini priporočeno, naj se pda tja in tja, kjer je v bližini neke gostilne v gorah slišati čudovit odmev. Radovedni so odšli tja gori in žena je vzklikala razne besede, katerim je točno in jasno sledil odmev. Možu pa se je vse to zdelo nekoliko sumljivo, nastavljal je roki na usta ter glasno zaklical: »Hej, ali bi hoteli kozarec vina?« — Izza skale je odmevalo: »Zakaj pa ne, gospod.«

BRINJE prvovrstno, istrsko dobite v Ljubljani pri tvrdki
FRAN POGAČNIK, d. s. o. s.
 Tyrševa (Dunajska) c. št. 38 (Baikan)

»Ali ste zadovoljni s svojim novim stanovanjem?«

»Se kar dosti, le poleg nas stanuje mlad par, si pa se ves dan prepira.«

»Gotovo je to nekaj neprijetnega, ves dan polušati take stvari.«

»Najhujše pri tem je, da govorita italijansko in ne razumemo nobene besedice.«

Suhe smirčke (mavrohe)
 kupujemo po najvišji ceni
SEVER & KOMP.
 LJUBLJANA

Amerikanec je prišel domov ter prav po ameriško baharil. »Pri nas v Ameriki v šestih minutah izdelajo avtomobil.«

»To še ni nič,« se je oglašil sosed, ki je bil nekaj časa v Franciji, »v Franciji, kjer sem bil zaposlen v tovarni, so pričeli točno od dveh popoldne graditi avto, šest minut čez dve je pa že dva človeka do smrti povozili.«

Botrice! Pozor!
20—30% znižane cene
 le še kratek čas!

Za damske poletne obleke nudimo vse najnovejše stvari, kar je moda to poletje prinesla, tako n. pr.: pralne blagove v krasnih barvah že od din 8—naprej, rožaste svile od din 12—, krepdešine od din 16—, krepmarokene od din 24—, angleške krepe in delene od din 22—, volnene poletne žoržete od din 24—, kakor tudi vse vrste težje svile in fine volnene blagove za obleke v veliki izbiri. Za birmanke vse kompletne potrebščine, tako n. pr.: nogavice, rokavice, venčki, ročne torbice, trakovi itd.

F. I. GORIČAR, Ljubljana
 Sv. Petra cesta 29

Čavnar: »Tu v gostilni »pri Končovcu« je sedel slikar in ta mi je dejal, da imam karakteristično glavo.«

Dobernik: »Kaj pa je to?«

Čavnar: »Tega tudi jaz ne vem, za vsak slučaj sem mu pa eno pripeljal okoli ušes.«

Kuharica (svojemu ženinu): »Da te imam rada, vidiš lahko odhod, ker ti vse dam, kar morem svojim gospodarjem od ust odtrgati.«

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

MAJ 1938

15.-

45.380-404

Za lepe dneve najcenejši in najprimernejši platneni čevlji za otroke s gumijastim podplatom. — Vel. št. 27—34 19 din, št. 35—42 25 din, moški 29 din. Izdelujemo jih v beli, sivi in drap barvi.

19.-

48.421-6698

Otroški gumijasti čevlji na špagru, praktični za šolske mlade, ki ima daleč do šole. Vel. št. 27—34 25 din, št. 35—42 29 din. — ženske 35 din.

45.-

2961-43.564

Za dobre otroke je za polnadne dneve tale fiksni sandala s okrasom in špagro preko rista. Od št. 27—34 49 din, od št. 35—42 59 din, od št. 35—42 69 din.

59.-

2961-63.665

Lepl otroški čevlji iz laka s okrasnim jezikom preko rista. Št. 27—34 69 din, od št. 35—42 79 din. Enaki iz belega nubuka za isto ceno.

49.-

65.395-1.192

Za odpočitek nog elegantni, lahki in udobni letni čevlji iz belega in drap lenenega platna.

79.-

4.975-16.181

Fini ženski nizki čevlji iz belega usnja s rjavo kombinacijo, usnjenim podplatom in špagro preko rista.

79.-

8995-46.120

Udobnost nad vse! Izrezani v ristu in bogato okrašeni čevlji. Zavezujejo se s okrasnimi pentljami. So zelo lahki in jih zato kupujte za sprehod.

99.-

4365-16.168

Zelo elegantni in okusni čevlji iz belega semlja. Udoben model, elegantna oblika in nizka peta nudijo nogi udobnost in lahko hojo.

129.-

1365-34.220

Elegantni čevlji iz modrega semlja. Priporočamo jih damam s visokim ristem. Pentlja je okusno okrašena s rdečim usnjem.

79.-

8467-3675

Moške sandale, izdelane iz sivga deftina s usnjenim podplatom in usnjene peto. Zelo udobne in lahke.

99.-

9837-8442

Nov model! Elegantnim gospodom k poletni obleki te fine čevlje v drap-sivi kombinaciji.

129.-

9039-24.643

Bogato okrašeni moški čevlji. Izdelani iz sivga semlja ali drap usnja, s usnjenim podplatom. Prihajajo k vsaki poletni obleki.

Alata

Volna iz kamenja. Spet so je enkrat Amerikanci pogruntali. Tam prodajajo preproge, ki so iz volne, napravljene naravnost iz kamna. V velikih pečeh topijo dolomit, raztopino spihajo na prosto, da se razkadi v prah, nakar se brezštevilne male kapljice raztegnejo v tanke nitke. Nato odstranijo nekatere odvisne snovi, očistijo nitke v parafinovi vodi in nato stisnejo v uporabljive kose Seve ne merijo te volne po metrih, marveč po tonah.

Jed in leta. Neki strokovnjak za vprašanja prehrane trdi, da se da starostna doba kakšne ženske prav dobro ugotoviti po jedeh, ki jih uživa. Mlado dekle se zanima n. pr. samo za sladkarije, druge jedi so ji bolj ali manj neprijetna potreba. Ko mlado dekle ni več tako mlado in se bliža tridesetemu letu, kaže neko posebno nagnjenje za solate, kisle in začinjene jedi. Po tridesetem letu dalje premoš lahko jedem: hrani se zelo »kopo. To bo v zvezi s strahom za »viško črtko. Ko pa se začne zanimati za kak krepak »šnicel« in podobne stvari, je to najboljše znamenje, da se približuje »srednjemu vek« Ne potrebuje nobenih ozirov več, ni ji treba biti

lepo dišeči, romantični, ali pikantni in si lahko privoščijo jed, kakor se spodobijo. Tako strokovnjak. — Zdaj pa naj vsaka pri sebi pogleda, da-li to drži.

Človek proti naravnim silam brez moči. Človek se s velikim ponosom naziva gospodarja narave. Vendar pa so moči, ki presegajo njegove sile. Pogledimo n. pr. samo viharje, nevihte in podobne sile! Kakšen slabši je napram njim! Če pa stopimo v vroče pokrajine, kjer vlada vlažno in vroče podnebje, spoznamo, da smo proti naravi naravnost brez moči.

Hranilne knjižice,
 vrednostne papirje, deince, 3% obveznice
 vnovčujem po najvišji ceni takoj v gotovini.

Kupo-prodaja nepremičnin
 Kupujte srečke državne razredne loterije v moji kolekturi »VRELEC SREČE«.

Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14

»Domoljub« stane 38 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inšerate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečija. — Urednik: Jože Košiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.